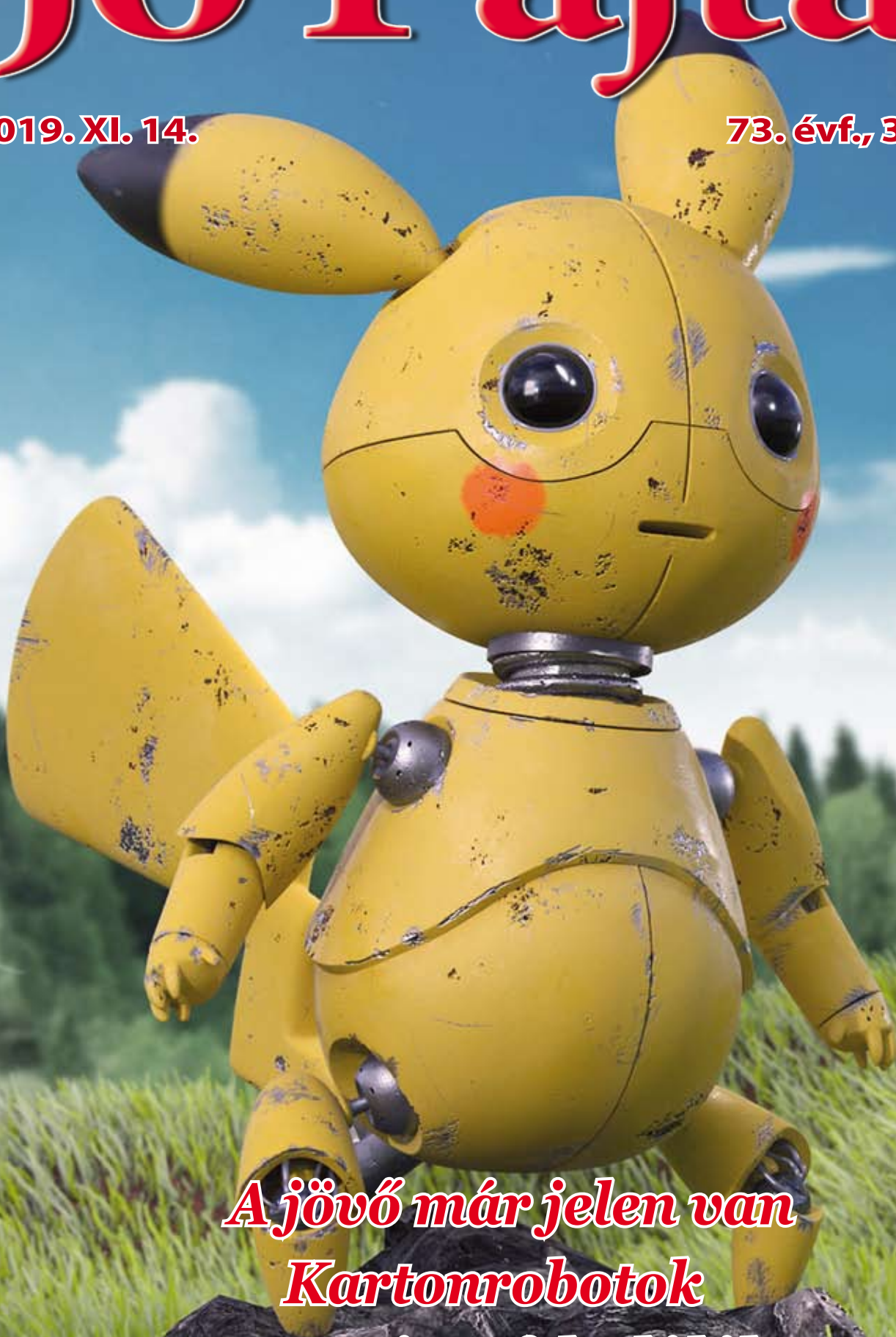

Jó Pajtás

2019. XI. 14.

73. évf., 32. szám

*A jövő már jelen van
Kartonrobotok
Híres feltalálók*

Érkeznek a benevezések!

A november 23-ai sakkversenyünk helyszínén jártunk

Meglátogattuk a felsőhegyi Csokonai Vitéz Mihály iskolát, 44. sakkversenyünk házigazdáját. Egyelőre annyit árulunk el, hogy a verseny ezúttal tantermekben zajlik. Az úgyszintén rendelkezésre álló tornatermet a hangos fűtőberendezés miatt a szervezők alkalmatlannak tartják sakkverseny lebonyolítására – egyetértünk velük! –, hiszen a sakk a csend világában zajlik. Ami a csendet mint követelményt illeti, látogatásunk alkalmával meggyőződhattunk, hogy abból Felsőhegyen bőven van.

Most is hétfordulós svájci rendszerben, egyéni versenyben mérik össze tudásukat vajdaság reménységei. Egy-egy iskola legtöbb öt fiú és három lány sakkozót szerepeltethet, de akár egy tanulót is benevezhetnek. Mivel azonban az egyéni teljesítmények összegzésével a csapatok sorrendjét is kialakítjuk, amely iskola több résztvevőt szerepeltet, nagyobbak az esélyei. Az alsós és felsős fiúk és lányok teljesítményét külön-külön értékeljük, és a legjobbkat megjutalmazzuk.

A sakkfelszerelést és órákat a versenyzőknek kell hozniuk. A részletes, név szerinti benevezést november 15-éig várjuk az alábbi e-mail-címre:

jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Érdeklődni lehet a

021/457-100, valamint a 064/80-55-153 telefonszámon.

Juhász Magda

Tudós leszek!

Tudományom igen nagy már,
tudom, hogy a Föld forog,
és ilyenkor néha én is,
mikor erről tanulok.

Univerzum, mint egy léggömb
állandóan növekszik,
tizenötmilliárd éves,
és még nem is öregszik.
Nem a Föld a középpontja,
talán az nincs is neki,
ötmilliárd éves Földünk
ezt sértetlen viseli.

Mindezt nekem tudni illik,
akkor is, ha nem látom,
s míg a földön sétálgatok,
a Világúrt biflárom.

Hogy miből is áll az anyag,
hogyan jött létre az atom,
van-e kisebb anyag ennél,
már álomban is fújom.

Atommagok, elektronok
összeálltak, ahogy kell,
protonok és neutronok,
fejem tőlük robban fel.
Már a csillagoknál tartok,
éjjel-nappal azt látok,
hullócsillag lesz belőlem,
ha kérdez a tanárom.

Hány csillag van, azt ki tudja,
megszámolni nem lehet,
de ebben a szibvásárban,
talán rendet tehetek.

Vannak köztük kékek, sárgák,
sőt még vörös is lehet,
a szerint hogy melyik forró
és melyik a hidegebb.
Óriások, fehér törpék,
mosolyognak felettem,
örülnek, mert a suliban
kitünőre feleltem.

Játsszunk együtt karácsonyig!

Főnyeremény: egy Huawei táblagép

Mai számunkban közöljük karácsonyi nyereményjátékunk második szelvényét, amit csak ki kell tölteni és megőrizni. Még négy szelvényt kell majd összegyűjtenetek, ezeket november 14., november 21., november 28. és december 5. napján közöljük.

A nyeremények a következők:

- egy tablet – Huawei Media Pad
- két Maxell fülhallgató
- két T'nB vezeték nélküli számítógépegér
- két Jó Pajtás-előfizetés
- három Jó Pajtás-falinalaptár Jó Pajtás feliratú bögrével és tollal

2. SZELVÉNY

Milyen eredetű
a karácsony szó?

.....

.....

Név:.....

Osztály, iskola

Helység.....

Az öt szelvényt borítékba kell zárni, megcímezni és elküldeni a címünkre: **Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** Az utolsó szelvény megjelenése, december 5-e után várjuk a borítékba zárt, kitöltött szelvényeket, melyeknek legkésőbb december 10-éig (12 óráig) kell szerkesztőségünkbe érkezniük ahhoz, hogy dobozba kerüljenek és részt vegyenek a sorsoláson. A sorsolás eredményét a december 19-én megjelenő félévzáró, karácsonyi dupla számunkban tesszük közzé, így jó eséllyel a fenyőfa alá kerülhet a nyeremény.

9. SZÜCS IMRE GYERMEKVERS- ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY

Vers, játék és élmény

A gyerekek évről-évre újabb tapasztalatot és kibontakozási lehetőséget fedeznek fel a versek és a próza világában. Erről tanúskodik az udvarnoki esemény is, amelyre számos kisiskolás és tanár rendszeresen visszajár.

Az idén Szűcs Imre-emléktábla leleplezése előzte meg a 9. Szűcs Imre gyermekvers- és prózamondó versenyt Udvarnokon. A Művelődési Ház főutcai homlokzatánál helyezték el **Dudás Sándor** szobrászművész alkotását, amely a Magyar Nemzeti Tanács támogatásával készült. Az emléktáblát **Hajnal Jenő**, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke, **Ökrész Rozália**, a Magyar Szó Lapkiadó Kft. igazgatója

és **Molnár Krekity Olga** leplezte le. A jelenlevőket **Lázár Jenő** bégaszentgyörgyi községi tanácsnok, **Dejan Melar**, az udvarnoki helyi közösség elnöke, valamint **Nagy Magdolna** újságíró-szerkesztő üdvözölte. Az eseményt **Kónya Sándor** versenélklő megzenésített versei színesítették, amelyeket Szűcs Imre alkotásai ihlettek.

Az ünnepséget követően a versmondókat **Varjú Márta**, a Magyar Szó főszerkesztője köszöntötte. Üdvözlőbeszédében a versek játékosságára, a vers- és a prózatanulás előnyeire és az olvasás fontosságára hívta fel a gyerekek figyelmét.

Összesen harminchét vajdasági tanuló vett részt az idei versenyen. Az általános iskolás korosztályt négy korcsoportra osztva hallgathatták meg a jelenlevők. A vajdasági településekből érkező tanulók e tájon született költők, írók műveit adták elő a versenyen. Ki-ki igyekezett az ízléséhez és képességeihez mértén kiválasztani az előadott művet, hiszen, mint azt a gyerekektől megtudhattuk, sok izgalmas és játékos vers és próza közül válogathattak, amiben felkészítőnáraik voltak segítségükre.

A résztvevők teljesítményét a **Bartha Júlia**, **Kovács Jolánka** és **Molnár Krekity Olga** összetételű zsűri értékelte. Az izgalmas és tartalmas

Galusz Áron

Kormányos Ákos

Makrinov Alexandró

9. SZŰCS IMRE GYERMEKVERS- ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY

versenyt követően az eredmények is megszülettek. Az első és második tanuló korcsoportjában a temerini **Mészáros Bálint** nyerte el az első díjat. Második helyezett a muzslyai **Juhász Inez**, a harmadik díjat pedig ketten vihették haza, a temerini **Zakinszky Emina** és a muzslyai **Molnár Rita**.

A harmadik és negyedik osztályos diákok mezőnyében a temerini **Gombár Réka** bizonyult a legjobbnak. Második helyezett lett a zentai **Soós Fanni**, a harmadik pedig a muzslyai **Császár Richárd**. A zsűri különdíjjal jutalmazta a zentai **Lovas Jázmin**t.

Az ötödikes és hatodikos tanulók közül az első díjat vihette haza az óbecsei **Horváth Kinga**. A második díjat a kishegyesi **Dudás Iván** kapta, a harmadik pedig a zentai **Galusz Áron** lett. A temerini **Szép Benedek** a különdíjat vihette haza Udvarnokról.

A hetedikesek és nyolcadikosok korcsoportjából legjobban két tanuló teljesített. Az első díjon a muzslyai **Kormányos Ákos** és a zentai **Makrinov Alexandró** osztozott. A temerini Ma-

jor **Lara** második helyezett lett az udvarnoki versenyen. A verseny fődíját szintén **Makrinov Alexandró** érdemelte ki, aki meghívást kapott a jövőre megrendezésre kerülő kishegyesi Szép Szó táborba.

Az idei rendezvény létrehozásához is hozzájárult a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség és a Forum Könyvkiadó Intézet. A két intézmény révén gazdag könyvcsomagban részesülhettek a verseny díjazottjai.

Az értékes könyvajándékokat és elismeréseket **Pál Károly**, a rendezvény ötletgazdája nyújtotta át a nyerteseknek.

A szavalás élmény

Makrinov Alexandró, a zentai Thurzó Lajos iskola nyolcadikos tanulója vitte haza a verseny fődíját, az egyhetes nyári táborozást a kishegyesi Szép Szó táborban.

– Másodszor vagyok ezen a versenyen. A felkészülés kicsit nehézkesen ment, mert nehéz a szövegem, a versem. E verseny előtt

voltam még egy versenyen, egy héttel ezelőtt, ott ugyanezt a költeményt mondtam el, bemelegítőként. A vers kiválasztásában a tanárnőm segített. Ajánlotta, hogy olvassam el, és ha megtetszik, megtanuljuk. Láttam, hogy a szöveg nagyon nehéz, viszont úgy gondoltam, hogy bevállalom és megpróbálom. Kihívást jelent számomra a versmondásban az, hogy ügyelnem kell arra, hogy a szövegeket ne harapjam el. A szövegértés nem jelent problémát, és szeretem ezt csinálni.

Kormányos Ákos, a muzslyai Szervó Mihály iskola nyolcadikos diákja a negyedik korcsoport győzteseként térhetett haza Udvarnokról.

– Egy verssel készültem, ez pedig a Benedek Miklós Feriek című verse. Közösen választottuk a felkészítőmmel. A tanárom talált több verset is, ez megtetszett, és úgy gondoltam, hogy ha ezt is megtanulom és elmondom, akkor újabb verssel bővül azoknak a verseknek a sora, amiket eddig megtanultam és előadtam. Ha jól emlékszem, most negyedszer veszek részt a versenyen. Hét éve szavalok. Nagy koncentráció kell a versmondáshoz. A szövegértés jól megy, a szöveget megtanulni kicsit nehezebb. Egyébként csak összpontosítanom kell, és azután már megy minden. Kedvenc költőim Radnóti Miklós, József Attila, Petőfi Sándor...

Tóth Anita, a temerini Kókai Imre iskola második osztályos tanulója először vett részt az udvarnoki szavalóversenyen.

– A csiga című verset adom elő, amit Laták István írt. Azért választottam ezt a verset, mert nagyon vicces, és nem is annyira hosszú, nem is túl rövid. Nagyon tetszik nekem. Most vagyok itt először a versenyen, ez most egy nagy élmény. Nagyon érdekes, hogy közönség előtt elmondhatom a szép verseket. Sok kedvenc versem van, de most csak a Csiga jut az eszembe.

Galusz Áron, a zentai Thurzó Lajos iskola hatodik osztályos diákja a színház színpadán képzelel el jövőjét.

– Másodszor veszek részt a versenyen. Elég régóta szavalok, és mostanra eléggé belejöttem. Igazából színész szeretnék lenni, ha minden úgy alakul, ahogyan tervezem. Nem filmekben szeretnék szerepelni, hanem színházban. Zentán van több színész is, akiket nagyon kedvelek, ketőt közülük különösen. Egyikük egy táborban volt felkészítő, a másik pedig versenyekre készít fel, ő Nešić Máté. Szeretek más emberként megmutatkozni.

Molnár Rita, a muzslyai Szervó Mihály iskola első osztályos tanulója Csík Mónika versét adta elő Udvarnokon.

– Már voltam egyszer versmondó versenyen, Zentán. A verseket nem nehéz megtanulni. Most a Halebéd című verset adtam elő. Ezt úgy választottam ki, hogy az iskolában a könyvtáros néni felolvasta nekem ezt a verset, és megkérdezte, hogy tetszik-e vagy nem. Kedvenc mesém A piroksa és a farkas, nagyon jó mese, filmen is szoktam nézni.

Molnár Rita

Tóth Anita

Török Erna-Major Evelin
Fotó: Ótos András

Anya már kétszer is rám szólt, hogy kapcsoljam le a lámpát. Azt gondolta, hogy a „na most már nyomás aludni” vagy a „mars az ágyba, de rögtön” ezúttal is beválik. Nem akartam ellenkezni, így is egész nap a szokásos szentbeszédet kellett hallgatni arról, hogy milyen példát mutatnak a tesóimnak, meg hogy bezzeg az ő idejében nem volt divat a feleselés. Azt persze képtelen megérteni, hogy a lámpaoltástól még nem leszek álmos, azzal meg már elő sem hozakodtam, hogy sürgősségi csúcstalálkozót beszéltem meg Hajnival a lépcsőházban.

Az történt ugyanis, hogy két héttel ezelőtt új srác érkezett az

osztályba, aki nem csupán egy a sok közül, hanem ő A Zsombi. Csupa nagybetűvel. Látnotok kellett volna, ahogy betoppant az első napon, farmerdzsekijét hanyagul átvetve a vállán, gördeszkával a hóna alatt. Amíg mi, lányok tisztos távolságból méregettük a jövővényt, a fiúk egyből körbevettek, és kivallatták, mint az újakat általában. Céci persze

rögtön előkapta a színezett ajakápolóját, és vadul dobálni kezdte a haját. Azt mondja, egy sorozatban látta, hogy ez a tuti módszer a figyelemfelkeltésre, de biztos, ami biztos, néhányszor el is sétált az asztala előtt.

Tudvalévő, hogy minden csoda három napig tart, ennek ellenére a Zsombi-örület egyre nagyobb méreteket ölt az osztály-

ban: ő lett a fiúk legjobb barátja, és minden lány érte eped. Titokban. Ráadásul az én kotnyeles barátnőm szentül állítja, hogy ez a legendás új srác engem bámul minden nagyszünetben. Na, pont engem. Röhög a vakbelem. Már éppen arra készültem, hogy jól megmondom a magamét Hajninak, amikor megszólalt a telefonom értesítőhangja. Új Instagram-követő: Z(s)ombi2005. Kisvártatva üzenet is érkezett: „Csáó, látom, te is odavagy a képregényekért, szerintem ez király.”

Hát szerintem meg köpni-nyelni nem tudok. Hajni szerint pedig ez az egész meghatóbb, mint egy igazi szerelmi vallomás.

Hadaró
Ancsi

Környezetvédelmi tudnivalók

Környezetismereti műhelymunkát tartott Hevérté Kanyó Andrea kaposvári mesterpedagógus október folyamán Óbecsén, a Than Emlékházban. Részt vettek a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar harmadéves hallgatói és az óbecsei Sever Đurkić Általános Iskola negyedik osztályos tanulói, Potrebić Tözsér Gabriella tanítónő vezetésével.

Potrebić Tözsér Gabriella 2015-ben korszerű tanítási módszereiért, a versenyeken elért szép eredményekért kiérdemelte a Szerbia legjobb tanítónőjének járó díjat. Hatalmas fényképe, az óriásplakát ma is ott áll a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar falán, ahova azok kerülhettek föl, akikre büszke az intézmény, akik a tanítóképző elvégzése után valamilyen szép eredményt értek el. Így került a falra a tanító néni arca.

– Olyan játékokat hoztam nekik, amik már nálam jól beváltak, és szeretném, hogy ők is kipróbálják. Mivel a 21. század gyerekeiről beszélünk, ezért van papíralapú játékom, és van infokommunikációs, tehát számítógépen is fogunk játszani – mondta az előadás előtt.

Az előadó minden tanulónak öntapadós cédulát adott, melyre mindenki ráírta a nevét, s fölragasztotta a pulóverére. Így a foglalkozás alatt mindenkit a nevén tudott szólítani.

Három csoportot alakítottak, s közösen oldották meg a feladatokat.

Első feladatként minden csoport kapott egy-egy lapot azokkal a szavakkal, melyekkel mondatokat kellett alkotni, persze a helyesírásra is ügyeltek: Nem mérgezzük az állatokat. A levegőt is védeni kell. Nem törjük le az ágakat. Nem szennyezzük a vizet. Nem szennyezzük a levegőt. Védeni kell az állatokat...

Második feladatként ki kellett találni, milyen világnapot ünnepelünk: A Föld napja, a víz napja, az autómentes világnap, a madarak, a fák világnapja... A következő feladatnál a fő-

szerep a helyesírásé volt: az interaktív játékot minden gyermek élvezte, s a szavakat megfelelő helyre tették: bivaly, ibolya, a papagáj, juh, harkály, bagoly, héja, lajhár... A szelektív gyűjtést is gyakorolták: minden tárgyat a megfelelő helyre raktak. A legérdekesebbnek az újrahasznosítás bizonyult: kupakokból hernyót, gilisztát lehetett fűzni.

Hogy a negyedikeseknek mi tetszett a legjobban?

Blazsanik Blanka: Ezt az előadáson is elmondtam, hogy mi otthon szoktunk komposztálni. Mégpedig a krumplihejét, a lenyírt füvet egy helyre tesszük, s tavaszra leterítjük vele a kertben a földet. Idén is olyan sok ízletes paradicsomunk lett, hogy alig tudtuk megenni.

Ördög Kornélia: Tetszett, hogy a kupakokból lehetett gilisztát fűzni. A giliszta is hasznos, mert befűrja magát a földbe, és ezáltal porhanyósítja. Otthon is készítek majd ilyen gilisztát,

van már hét kupakom... Tetszett a gipszből kiöntött figurák kifestése. Én szivárványos békát festettem, melyet haza is vihettem.

Szilágyi Ákos: Jó kérdések voltak, s mindent tudtunk. Különösen az interaktív játék tetszett. Ha valaki nem jó helyre tette a szót, visszadobta... Én gyíkot festettem, ez volt az ajándék. Mindenki haza vihet, amit kifestett. Megtanultuk, hogy védeni kell a természetet. Ha kirándulni megyünk, nem szemetelnünk – fejezi be beszélgetésünket Ákos.

Kirándulóhelyen láttam egy táblán: *Az intelligens ember nem szemetel, a többieknek pedig tilos!*

A program szervezője a Than Fivérek Értelmiségi Kör Oktatói-Kutatói Szakcsoportja, támogatója pedig Magyarország Kormánya, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága és a Bethlen Gábor Alap.

Koncz Erzsébet

Látogatóban Aranyánál

A múlt hónapban osztályfőnökünk és magyartanárunk, **Nagy Majlát Ágota** elvitte az osztályunkat a városi múzeumba, ahol Arany Jánosról tekintettünk meg egy kiállítást.

Egy kellemes séta után megérkeztünk a valamikori Kraykastély épületében levő múzeum elé. A plakáton elolvashattuk, hogy a kiállítás a Hagyatéka címet kapta. A tárlatvezetőnk is a tanárnő volt, így szerintem könnyebben megértettük, hogy miről szólnak a kiállítás egyes részei. Az első teremben az Ágnes asszony című balladához kapcsolódó illusztrációk tetszettek legjobban, de érdekesek voltak azok az okmányok, jegyzetek is, melyek Arany János tanárkodása idejéből származnak. Mindnyájunknak tetszettek a költő műveit illusztráló kollázsok. A következő teremben láthattuk a költő dolgozószobájának miniatűr mását, egy régi családi fotót, de megnéztük Petőfi Sándor Arany Lacinak című versének animációs feldolgozását is. A harmadik teremben számomra Arany János népdalgyűjteménye volt a legérdekesebb, itt a költő és Petőfi Sándor barátságáról, levelezéséről mesélt nekünk a tanárnő. Nagyon tetszett az a videó, mely bemutatta Arany János életének fő mozzanatait, ezekkel párhuzamosan pedig azt, hogy ugyanabban az évben milyen jelentős esemény történt az irodalomban és a világtörténelemben. A következő terem volt az én személyes kedvencem: itt egy modern képregény formájában olvashattuk el A walesi bárdok című balladát. Szerintem a mai gyerekekhez ez a fajta ábrázolásmód közel áll, és így érthetőbbé válik a szöveg. Voltak itt a Toldihoz kapcsolódó tárgyak is: egy petrencerúd és egy fából faragott bikafej. Ami még nagyon tetszett ebben a teremben, az egy régi fényképezőgép volt: belenézve úgy éreztem, hogy visszacsöppentem a múltba, Arany János korába. A hatodik terem Jovan Jovanović Zmaj és Arany János kapcsolatát mutatta be. A szerb költő fordította Arany János műveit. Még egy kisfilm is készült a levelezésükről, ami szerintem nagyon ötletes, hiszen ez érdekesebb volt, mint a kiállított leveleket elolvasni.

Csoportkép, üzenet a vendégkönyvbe – és már véget is ért ez a rendhagyó magyaróra. Sok új élménnyel és tudással gazdagodva indultunk haza. Nagyszerű dolog, hogy Topolyán ilyen szép és színvonalas kiállításokat rendeznek, és ezeket nekünk, diákoknak is lehetőségünk van megtekinteni.

Cservenák Lilla, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Játékos vetélkedő

Magyartanárunk, Nagy Majlát Ágota az idén is szervezett kincskereső játékot a felsős osztályok számára. Puzzle-darabokat kellett a szünetekben összegyűjtenünk az iskola dolgozóitól. A játék témája az idén a hungarikumok voltak. A kirakódarabok megszerzéséhez különféle feladatokat oldottunk meg: nyelvtörőket mondtunk, a Külhoni nemzetrész értéktárából kellett megjegyeznünk minél több, Délvidékre jellemző értéket, de anagrammákat is megfejtettünk, majd egy-egy adott személyt – a szegedi papucskészítőt, a tokaji borászt, a makói hagyatemesztőt és a herendi porcelánkészítőt – kellett felkutatnunk az iskolában bolyongva. Ha teljesítettük a feladatot, egy puzzle-darabot kaptunk jutalmul, azzal együtt pedig a következő feladványt. Minden alkotóelem közelebb vitte az osztályt a hungarikum felfedezéséhez. A kvízkérdések Ady Endréhez kapcsolódtak, mivel az idén van a költő halálának 100. évfordulója. Ezekre a kérdésekre az informatikateremben kereshettük meg a válaszokat, az interneten kutakodva. A leggyorsabb és legtöbb helyes választ adó osztályok jutalomban részesültek. Ehhez szükség volt az osztályközösség összetartására, együttműködésére. A játék után az összerakott képekből egy plakátot is készítettünk, mely az iskola folyosóján mutat be nyolc hungarikumot: a magyar pásztor- és vadászkutyák közül a pulit, a Béres Cseppet és a Béres Csepp Extrát, a magyar huszárt, a kürtőskalácsot, a kalocsai hímzést, az Egri Bikavért, Torockó épített örökségét és Puskás Ferencet. A visszajelzések és a személyes véleményem szerint ez egy fantasztikusan megszervezett, izgalmas játék volt. Jól éreztük magunkat, összekovácsolta a közös célért küzdő résztvevőket, és megismerhettünk néhányat azok közül a hungarikumok közül, melyekre mindannyian büszkék lehetünk.

Szabó Szintia, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Őszi maraton

Október 26-án, szombaton 5. alkalommal szervezték meg az őszi maratont a Fruška gorán. A közel 900 résztvevő között gyalogolt a Kókai iskola nyolcadikosainak egy csoportja a temerini cserkészekkel együtt. Nekivágtak a hegység egyik legszebb, ugyanakkor sok kihívást tartogató túraösvényének, ahol megszakítás nélkül váltogatták egymást a lejtők és emelkedők. A jókedvű társaság kitartóan végiggyalogolta a tíz kilométert, reméljük tavasszal újra nekivághatunk!

A Temerini Kókai Imre Általános Iskola biológiaszakköre

Fotó: Faragó Szabolcs

A kedvencem

A kedvencemet Tappancsnak hívják. A nyáron került hozzám.

Tappancs koromfekete színű, lábszáránál aranybarna. Hatalmas, fekete szeme a legkomolyabb embert is mosolygóssá teszi. Ő vidám, játékos kutya, mellette nem lehet szomorkodni. Néha szokott csintalankodni, szétrágja a papucsokat, kiássa a kertet, megzavarja a kotlókat. Nagyon szeret sétálni, élvezi az utcai életet. Kedvenc élményem vele az volt, hogy sétáltunk a határban, ő állandóan a saras tócsákban ugrált. Mire hazaértünk, koromfekete szőrét iszapos sár borította, nehéz volt lemosni róla. Anyukám nem volt boldog, mivel fél órába telt, mire tiszta lett. Napi rutinjába tartozik az evés és az alvás. Sokszor harcol az ételért. Volt, hogy a macskát megzavarta, mert el akarta venni a csirkecombot. Amikor eszik, jó ötlet őt egyedül hagyni, mivel képes megharapni a saját gondozóját. Engem majdnem megharapott, pedig csak mellette sétáltam el. Nagyon szereti, amikor simogatjuk. Olyankor képes elaludni.

Végzőként annyit tudok szólni, hogy ebben a pár hónapban nagyon megszerettem, szerintem a családtagok is kedvelik, bár néha csintalan.

Ő a legjobb kutya a világon.

Balog Virág Irisz, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ilyen vagyok

Hogyan is írjam le magam?

Talán kezdeném a külsőmmel, amit mindenki láthat: vöröses barna a hajam színe, kék a szemem. Nem vagyok túl magas, de nekem ez így jó. Szeretek öltözködni, különösen vadászöld ruhákba. Élvezem, ha van rajtam valami kis apróság, amitől más leszek, mint a többiek, pl. kendő, karkötő. Ezek fontos dolgok nekem. Szerintem én egy átlagos fiú vagyok, csak sokan nem ezt gondolják rólam. Nem mindig mutatom ki, amit érzek. Sokszor gorombán válaszolok, az is én vagyok. Ha megsértek valakit, később megbánom. Sok barátom van, akikkel jól érzem magam. Nem siettem el a dolgokat. A házi feladatokat is rendszeresen az utolsó pillanatban oldom meg. Szeretem a szabadságot, a felhőtlen szórakozást, barkácsolást, a lovakat. Ilyenkor érzem magam igazán boldognak. Röviden ennyi lenne ennek az átlagos fiúnak a leírása.

Szenes Viktor, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A bögre

*Itt a bögre, pöttyös bögre,
benne csupa finomság.
Hidd el, ennél finomabbat
nem ittál még soha tán.*

*Forró csoki télire,
mindenkinek öröme.
Reggel, délben, este
innám, ha lehetne.*

**Szabó Léna, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Ilyen vagyok

Tizenhárom és fél éve ismerkedtem meg magammal, bár az első éveimre nem emlékszem. Viszont a család sok vicces történetet mesélt abból az időszakból, és ezeken még ma is nevetünk.

Azt mondják, erős akarattal és határozottsággal érkeztem a világra, nem féltem semmitől és senkitől. Szívesen segítettem az óvónéninek társaim rendezésében és felügyeletében. Nagyon szerettem rajzolni, és ez a tulajdonságom a mai napig megmaradt. Kedvenc időtöltésem a foci, de szeretek kézilabdázni is. Akkor érzem magam legjobban, amikor nyári szünetben a napot a tiszai kempingben, a barátaimmal tölthetem. Nincs jobb szórakozás, mint a vízi fogócska, csónakozás, esti bújócskázás. Legfontosabbnak tartom, hogy tiszteljük, ne bántsuk egymást, igyekszem is eszerint viselkedni, kisebb-nagyobb sikerrel. Szeretek másokkal az életéről beszélgetni, mert mindig tanulok egy újabb bölcs dolgot. A külsőmről

csak annyit, hogy zöld szemem, szőke, rövid hajam van. A magasságom százhatvanhárom centiméter, a teremtem magas és vékony.

Sokan azt mondják: De jó lenne felnőni!

Mégis azt kívánom, hogy maradjak örökké gyerek, és sose nőjek fel.

Pintér Bence, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Gyermekehét

Az idén is, mint minden évben, október elején megszervezték a gyermekhetet.

Hétfőn volt a futóverseny. Negyedik óra után mentünk ki a futballpályára, ahol a verseny volt. Mi egy kört futottunk. Harmadik helyezést értem el, és egy élménnyel gazdagodtam. Kedden és szerdán nem történt semmi. Csütörtökön gyerekpiac volt. Mindenki nagyon sokat készült rá. Árultunk pattogatott kukoricát, üvegeket, süteményeket, képeket, kopogatókat és még sok mást. Mi gyűjtöttük a legtöbb pénzt. Pénteken húst sütöttek a felsősök az osztályfőnökökkel. Az osztállyal csináltunk krumplicsüteményt, és jó sok húst sütöttünk. Én meg két osztálytársammal mentünk bevásárolni a sütésre. Ja, és mi választottuk egy hétre az uzsonnát.

Nagyon jól éreztem magam, a hússütés tetszett a legjobban. Remélem, hogy jövőre is ilyen jó lesz.

Bugyi Réka, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Egy napom

Sziasztok! Én a mai napom fogom elmesélni, ma október 30-a. Holnap, 31-én halloween...

Kezdjünk is bele!

Mint minden nap, hat órakor keltem, mivel nulladikra kellett mennem az iskolába. Anyukám főzött egy finom meleg teát, azt elszürcsöltem, majd felkeltem, és elkezdtem készülni. Megmosdottam, felöltöztem, megágyaztam, megfésülködtem és lassan elindultam az iskolába. Mivel sár volt, anyukám elvitt engem.

Amikor odaértem, már ott voltak az osztálytársaim. Vártuk a matektanárnőt, aki pár percre rá jött is. Bementünk a terembe, elkezdtünk tanulni, majd fél nyolckor az első óránk szintén matek volt, bent maradtunk és tanultunk tovább, nem mentünk ki szünetre. És így folytatódta az órák: második szerb, sokat tanultunk és játszottunk, harmadik magyar, rengeteget gyakoroltunk, negyedik történelem, 5. és 6. műszaki, hetedik angol.

Elindultunk haza. Én a barátnőmmel sétáltam egy darabig, utána egy kicsit egyedül, később anyum hazavitt. Két óra körül lehetett, amikor hazaértem. Ebédeltem, átöltöztem, és kimentem egy kicsit az udvarra játszani a kutyámmal. Megsétáltattam a pónimat, azután bejöttem, tanultam. Megcsináltam a házit, majd egyet pihentem, hat óra körül elindultam táncra, ahol nagyon kifáradtam. Amikor hazaértem, lefürdöttem, majd néztem a családommal a sorozatunkat a tévében. Később olyan fél tíz, tíz körül elmentem fogat mosni és aludni.

Nektek hogy telnek a mindennapjaitok?

Sinkovics Rebeka, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Maráci Lara, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Az új iskolánk

A 2018/19-es tanévben a szomszédos faluba, Tóbára jártunk iskolába. A magyarcsérnyi iskola felújítás alatt volt.

Szeptemberben már Csernyén kezdtük az új tanévet. Az iskolát teljesen felújították, a padlótól kezdve, a nyílászárókon át egészen a tetőszerkezetig. Az első tanítási napon nagy örömmel vettük birtokba a régi-új iskolánkat. Gyönyörködve néztük a szép lámpákat, a csillogó csempét, az új bútorokat. Sajnos a tornaterem még nem kész, így az udvaron zajlanak a tornaórák. Nekem csak a kapu nem tetszik, szerintem a régi iskolakapu sokkal szebb volt.

Nagyon örülök, hogy ekkora újjátáson esett át a csernyi iskola. Vigyáznunk kell a tisztaságra, hogy nagyon sokáig ilyen szép maradjon.

Juhász Attila, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

Kedves Ádám!

Szeptember 2-án elkezdődött a tanítás.

Most már Csernyére kell mennem, mert ott befejezték az iskola felújítását. Nagyon kíváncsi voltam, hogy milyen lett. Amikor kiszálltunk a buszból, siettünk a suliba. Kívülről nagyon szép lett. Új ablakok és ajtók vannak. A falakat világos zöldre meszelték. Új aszfaltot öntöttek ki az udvarban, és most már új kerítés is van az utca felől. Miután üdvözöltek bennünket a tanárok, bementünk az iskolába. Az osztályunk nagyon szép lett. Új szekrényeket kaptunk, ezekbe beletehetjük a dolgainkat. Az eddigi csúnya, régi mosdók helyett most másikat szereltek fel, és kaptunk egy szép, új tükröt is. Új lámpákat is szereltek fel, sokkal jobban világítanak, mint a régiek. Kár, hogy nem kaptunk új asztalokat és székeket. Legjobban a WC tetszik. Szépek a csempék, a tükrök és a mosdók. Amit sajnálok, az az, hogy még nem lett kész a tornaterem. A műfüves pályán van még kerítés az iskola felé, hogy ne törjön ki az ablak, ha odaszáll a labda. Egyedül a padlózat színe nem tetszik: sötétszürke. Kár, hogy nem vagy itt, hogy láthatod.

Remélem, hogy hamarosan találkozunk.

Ui.: Nálatok milyen az iskola? Mikor jöttök haza?

2019. IX. 10.

Német Ákos, Tóba

A telefonom

*Kedvenc tárgyam a mobilom,
Ha akarom, rajta korizom.
Vagy tanulásra használom,
Erre nem sajnálom.*

*A tanulásban sokat segít,
Ha a kérdések sora bekerít.
Játékra is jó,*

De 1 óra után azt mondom, hó.

**Tót Bagi Kristóf, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Kóspál Bo glárka, 3. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Az én cicám

*Léna az én cicám neve,
szereti, ha játszanak vele.
Háromszínű a bundája,
vörös, fehér, néhol barna.*

*Van egy testvére,
Kormos a neve.
Mindig együtt játszanak,
soha el nem válnak.*

*Dorombol és alszik,
szépeket álmodik.
Remélem sokáig él,
és sokszor látom még.*

**Januskó Kitti, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Nyári élmény

A nyári szünetben nincs rohanás, tanulás, ki lehet kapcsolódni.

Szeretek pecázni, amit az idén nyáron megtehettem, amíg nem voltak nagy meleg. A szünetben segíthettem a szüleimnek is az épület bontásában, aminek a helyére két szobát terveztünk. Sok-sok munka van egy bontásnál. Segítettem a cserepet adogatni a tetőről, később szögeket szedtünk ki a lécekből. Volt pihenés is, mert anya elengedett a strandra is.

Én meg az öcsém először voltunk szülő nélkül fürödni. Nagyon jó volt, hogy anya megbízott bennünk, és elengedett.

Hívtak bennünket Padéra, egy bácsi magánállatkertjébe. Szép kis állatkert van ott, sokféle állat, lovagolni is lehetett. Nagyon gyorsan múlt a nyár, sok minden történt, és észre sem vettem, hogy rohannak a napok. Egyszer csak szólt anya, hogy megyünk Adára fürdeni. Utána meg már jött a fellépés Szabadkán, a néptáncsoportunkkal az Interetno fesztiválon arany oklevelet kaptunk. Még egy kis szusszanás, és kezdődött a tanítás.

Sok-sok élményt szereztem az idei nyáron.

De jó volt az iskolapadba is visszaülni, találkozni az osztálytársakkal.

Hatala Dávid, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A padtársam

Az én padtársamat Ruzsák Anettnek hívják. Születésem óta ismerem. Ő Adán lakott, én meg Zentán, és sokszor találkozunk. A szüleink révén ismertük meg egymást. Amikor átjöttem Adára, egy osztályba kerültünk. Örültünk neki.

Anett molett kislány, mint én. Szép, kreol bőre van. Haja és szeme barna. Kedves, okos, jó tanuló. Segítőkéz, amikor szükségem van rá, mindig ott van. Majdnem mindig vele szoktam ülni. Ha valamit nem értek, szokott segíteni, amikor beteg vagyok, elküldi a házi feladatot. Én is próbálok mindent viszonzni. Nem kétszínű. Az a szokása, hogy mindig fényképez mindenkit. Szeret tik-tokozni a suliban. Nagyon jó az öltözködési stílusa. Nem tudom, melyik a kedvenc színe, de szerintem mindegyiket szereti. Hobbija a telefonozás. Szeret még a városba járni és ott biciklizni. A városban is együtt szoktunk lenni. Amikor kijönnek Törökfalura, el szoktunk menni sétálni és közben jókat beszélgetünk, nevetgélünk. Sokat szoktunk Messengeren beszélgetni, Instagramon meg egymásról ciki képet küldeni.

Kedvelem, mert jószívú, kedves, segítőkész. Azt nem szeretem, hogy egy picit erőszakos. Nagyon örülök, hogy megismertem és ilyen jó barátok lettünk.

Győri Iringó, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada **9**

És mi a Wi-Fi-kód?

14 érdekesség a 20 éves wifiről

1999-ben fél tucat technológiai cég létrehozta a Wireless Ethernet Compatibility Alliance (WECA) szervezetet. Ugyanebben az évben, szeptember 30-án kereskedelmi forgalomba kerültek az első eszközök, amelyek a 802.11b vezeték nélküli LAN szabvány alapján működtek. Ezzel kezdetét vette a vezeték nélküli hálózatok, más néven a Wi-Fi korszaka.

Az elmúlt két évtizedben a wireless hálózatok újabb és újabb generációival találkozhatunk, ez napjaink egyik leggyorsabban fejlődő hálózati technológiájává vált. Olyan helyeken is biztosítja az internetelérést, ahol erre korábban nem volt lehetőség. A Wi-Fi-hálózatok új szintre emelték a mobilitást és mindennapjaink részévé váltak. A "mi a wifikód?" valószínűleg az egyik leggyakrabban feltett kérdés napjainkban.

1. 1971: A Hawaii Egyetemen megalkották az ALOHAnet nevű hálózati rendszert, amely lehetővé tette a vezeték nélküli kommunikáció továbbfejlesztését, és a Wi-Fi-hálózatok előfutárának tekinthető.

2. 1997: Megjelent a 802.11-es szabvány első verziója, amely maximum 2 Mbps sebességre volt képes.

3. 1999: Fél tucat technológiai cég megalapította a Wireless Ethernet Compatibility Alliance (WECA) szervezetet. 2002-től a WECA új néven, Wi-Fi Alliance-ként folytatta a munkát.

4. 1999/2000: Forgalomba kerültek az első 802.11b eszközök. Egyre több kereskedelmi forgalomban kapható eszközben, például laptopokban kezdett megjelenni a beépített wifi-antenna.

5. 2004: Felszállt az első kereskedelmi légi járat, amely Wi-Fi-hozzáférést is biztosított az utasok számára.

6. 2009: A 802.11n szabvány forradalmasítja az iparágat. A maximális átviteli sebesség közel kilencszeresére növekedett (54 Mbps vs. 450 Mbps).

7. 2011: A hotspotok terjedése. A Wi-Fi hotspotok száma világszerte meghaladja az egymilliót.

8. 2012: Világszerte a háztartások negyedében már megtalálható a Wi-Fi.

9. 2015: Egy piackutató cég kutatásában azt vizsgálta, hogy mi az a dolog, ami nélkül az emberek nem tudnának élni. A válaszadók 18 százaléka első helyen jelölte meg a Wi-Fi-t, így az összességében az élelmiszerek mögött a második helyen végzett.

10. 2018: 13 milliárd wifi-eszköz van használatban, vagyis világszerte mindenki kerekítve 2 Wi-Fi-eszköz jut.

11. 2019: Új korszak kezdődik: az új generációs Wi-Fi 6 már 5 Gbps sebességet biztosít. Előnyei közé tartozik, hogy kevésbé meríti le a kapcsolódó eszközök akkumulátorait és összességében sokkal kiszámíthatóbb felhasználói élményt nyújt.

12. 2021: Tovább növekszik a hotspotok elterjedtsége: az amerikai vállalat becslései szerint a hotspotok száma világszerte meghaladja az 500 milliót, ami a 10 évvel ezelőtti érték 500-szorosa.

13. 2022: Még magasabb lesz az átlagsebesség: Előrejelzések szerint 2022-ben az átlagos Wi-Fi-kapcsolat sebessége eléri az 54.2 Mbps-ot, vagyis több mint duplájára növekszik a 2017-es 24.4 Mbps-hoz mérten.

14. 2022: A Wi-Fi lesz a jövő internete, vagyis a legfőbb internetes kapcsolódási pont.

Új funkciókkal bővíthetnek a fülhallgatók

A fülhallgatók a jövőben számos funkcióval egészülhetnek ki, például az egészségi állapot ellenőrzésére is felhasználhatók lesznek. Futás közben nem zenét játszanának le, hanem mérnék a szívritmust és közölnék, ha célszerű lenne pihenőt tartani. Az eszközök több célra való felhasználása mellett szól, hogy így a sportolóknak nem kellene további kiegészítőket magukkal cipelniük.

A technológia az idősek számára is hasznos lehet, mivel a fülhallgatók könnyen integrálhatók a hallókészülékekbe, és ezáltal az egészségi állapot diszkrétan ellenőrizhető. Lehetővé válhat, hogy a különböző alkalmazások hangban információkat osszanak meg a felhasználókkal. Az emberek így értesülhetnének az új akciók ajánlatokról, amint belépnek egy áruházba vagy gyorsan megtudhatják, ha megjelent a kedvenc együttesük új CD-je. Azért még időre lesz szükség, hogy a több funkciót is ellátó fülhallgatók elterjedjenek. (sg.hu)

Mit eszik a húsevő növény?

A Vénusz légycsapója (*Dionaea muscipula*), a harmafű (*Drosera*) és a különböző kancsókák (*Nepenthes*) ismert „húsevő” növények. De valóban húst esznek-e? A növények közismerten fotoszintézissel állítják elő saját kémiai energiájukat szerves anyagokból, miért lenne szükségük más élőlények elfogyasztására? És ha igen, vajon hogyan csinálják?

Meglepő talán, de közel 600 „húsevő” növényfajt ismerünk, melyek többnyire kétszikűek, de az egyszikűek között is előfordul ez a tulajdonság. Az evolúció során feltehetően többször, egymástól függetlenül alakult ki a „ragadozás” képessége olyan növényekben, melyek tápanyaghiányos helyeken, például lápos területen élnek.

Ez a tápanyaghiány, elsősorban a nitrogén, a kálium és a foszfor hiánya áll az evolúciós hajtóerő, a „húsevés” mögött. Mivel a növények nem tudták a gyökérzetükkel felvenni a szükséges tápanyagokat, kialakult ez az alternatív tápanyagforrás, mely során a növény a csapdába esett állatot lassan megemészti, majd a lebomló szerves anyagokból felveszi a számára hasznosíthatókat.

Láttál már ilyen növényt? Ez a Vénusz légycsapója

A húsevő növények közül talán legismertebb a Vénusz légycsapója. Ennél a növénynél a csapda belső felülete vöröses, nektárt is termel, így vonzza magához a rovarokat. A levélszálon úgynevezett trichómák láthatóak, melyek gátolják a megfelelő méretű zsákmány elszökését, de a túl kicsi zsákmány kimászhat. A csapda belsején érzékelő szőrök találhatók, melyek érintés estén akcióba lépnek, megemészti a zsákmányt.

Igazi furcsaság a pásztortáska (*Capsella bursa-pastoris*), mely vidékeinken is gyakori növény. Nem ragadozó, de magjai nedvesség hatására egy ragacsos réteget alakítanak ki, mely magához vonzza, megöli és megemészti a rovarokat, mikrobákat és a fonálférgeket. Az így szerzett többlet tápanyag felgyorsítja a csírázást, ami előnyt jelent a többi növényrel a fényért és a tápanyagért folytatott versenyben.

Már a virágok sem a régiek?

Egy tanulmány szerint a környezetszennyezés, főleg az erőművek és a járművek szennyező hatására megváltozott a virágok illata. A Virginiai Egyetem kutatói szerint az ipari forradalmat megelőzően, 1800 táján, a szagmolekulák körülbelül ezer méter távra szálltak, a mai városok környékén pedig már csak két-háromszáz méterre jutnak el. A szakemberek szerint ez a tény arra is magyarázatul szolgálhat, hogy miért szorultak vissza a világ számos részén a méhek. Mivel a virágok már nem „hirdetik” nagy távolságból jelenlétüket, a méheknek sokkal többet kell keresgélniük, ezért nehezebben jutnak táplálékhoz.

TUDDTAD-E?

A pók nem válogatós

Nincs a világnak olyan pontja, ahol ne húzná meg magát a takácsmesterség feltalálója. A pókfélék a magas hegységek hóhatáráig hatolnak fel, és Grönlandon még a 82. szélességi fok alatt is találhatunk két különleges fajtájukból.

Herman Ottó neves természetkutató előszeretettel vizsgálta az ízeltlábúak mozgását is: „A levegőben való vándorlásaikon a pókok a tornyok csúcsaiba akadoznak fel, s bár ideiglenesen, de ott is tanyáznak. A Tátra csúcsain néhány faj jelen van, éppen úgy, mint Selmecbányán a Glanzenberg altárna aknájában, ahol körülbelül 280 méter mélységben még mindig akad egy faj.”

Mint profi világutazóhoz illik, a pók nem válogatós, mindenhol tanyát ver, sokak rémületére kedveli az otthon barátságos melegét, és megtelepszik a sarokban.

A közös lét azonban nem hozta meg a rokonszenvet, a pókok általában nem számíthatnak az emberek szíves érdeklődésére, ellenkezőleg, többnyire megvetendő, utálatos, csúnya teremteteknek tartják őket, amelyek csak rémisztésre alkalmasak. Pedig a pók mesteri szövőművész, ízelt lábainak második párjával formálja a hálót, az itt található karmok vezetik a fonószemölcsből kiömlő szálakat, a bordáskarmok fésűi pedig összeverik és csomózzák ezeket a hálókerekesszövő pontjain; a mellékkarmok és fogassérték végül a nemezszerű szövetek és peteburkoló gubók előállításánál szerepelnek. Persze akadnak kevésbé békés felhasználású karmok az ízelt párlábakon, ezek a „csípőkarmok”, mindegyik hegyén méregmirigy nyílik, s ennek a gyorsan élő váladéka beleömlik a sebbe, amelyet a pók prédáján ejt.

Az aranyos tarajos kiskakas

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kandúr, egy rigó és egy aranyos tarajos kiskakas. Az erdőben laktak egy kunyhóban. A kandúr és a rigó eljárt fát vágni, a kiskakast pedig otthon hagyták. Így történt ez minden reggel.

Amikor a jó barátok elmentek, szigorúan a lelkére kötötték:

– Messzire megyünk, te maradj itthon, tarts rendet a házban, de meg se nyikkanj, ha jön a róka, az ablakon se nézz ki!

Amint megtudta a róka, hogy a kandúr és a rigó nincsenek otthon, odaszaladt a kunyhóhoz, leült az ablak alá és elkezdett énekelni:

Kiskakas, te kiskakas,
szép aranyos, tarajas,
kényes, fényes szárnyú,
bársonyos szakállú.

Ábrázatod megmutasd,
adok neked rézgarast!

A kiskakas kidugta a fejét az ablakon. A róka a karmai közé kapta s vitte a rókalyukba.

A kiskakas kiabálni kezdett:

Visz a róka, jaj nekem,
hét határra fut velem.

Hegyen át, réten át, erdőn,
völgyön éren át!

Rigó, kandúr! Segítsetek!

A kandúr és a rigó meghallotta a hívást, üldözőbe vették a rókát, s visszaszerezték tőle a kiskakast. Nemsokára a kandúr és a rigó ismét az erdőbe mentek fát vágni. Mielőtt elindultak, megint a lelkére kötötték a kiskakasnak:

– Jól vigyázz most magadra! Ne hallgass a rókára, ne nézz ki az ablakon, mert ma messzebb megyünk, nem halljuk meg, ha kiabálsz.

Elment a kandúr és a rigó messzire az erdőbe fát vágni. A róka meg csak erre várt. Ott termett, és elkezdett énekelni:

Kiskakas, te kiskakas,
Szép aranyos, tarajas,
kényes, fényes szárnyú,
bársonyos szakállú.

Ábrázatod megmutasd,
adok neked rézgarast!

Lapul kakaska, hallgat. A róka újra kezd:

Gyerekek jöttek sereggel,
búzárt szórtak marokkal,

fölkapkodták a tyúkok,
kakaskának mi jutott?

Erre már a kiskakas is kidugja a fejét az ablakon.

– Az ám, kakaskának mi jutott?

A róka megragadta, és már vitte is a karmai közt a rókalyukba. Lärmázott a kakas: Visz a róka, jaj nekem,

hét határra fut velem.

Hegyen át, réten át, erdőn,
völgyön éren át!

Rigó, kandúr! Segítsetek!

A kandúr és a rigó meghallotta a hívást, és máris indultak a rókalyukhoz. A kandúr futott, a rigó repült. Utolérték a rókát, s visszaszerezték tőle a kiskakast.

– Még ez egyszer kiszabadítottunk – mondták neki –, de legközelebb igazán vigyázz!

Telt-múlt az idő, a kandúr és a rigó ismét az erdőbe mentek fát vágni. Mielőtt elindultak, igen szigorúan a lelkére kötötték a kiskakasnak:

– De most aztán, kakaska, jól vigyázz most magadra! Ne hallgass a rókára, ne nézz ki az ablakon, mert most még messzebb megyünk, s nem halljuk meg, ha kiabálsz.

Elment a kandúr és a rigó még messzebb az erdőbe fát vágni. A róka meg ott termett, leült az ablak alá, s elkezdett énekelni:

Kiskakas, te kiskakas,
szép aranyos, tarajas,

kényes, fényes szárnyú,
bársonyos szakállú.

Ábrázatod megmutasd,
adok neked rézgarast!

A kiskakas nem moccan, hallgat. A róka ismét rázendít:

Gyerekek jöttek sereggel,
búzárt szórtak marokkal,
fölkapkodták a tyúkok,
kakaskának mi jutott?

Lapul a kakaska. A róka meg fújja:

Emberek jöttek sereggel,
gyöngyöt szórtak marokkal.
Fölkapkodták a tyúkok,
kakaskának mi jutott?

A kiskakas ezt már nem hagyta szó nélkül, nem hallgatott a jó szóra, kidugta a fejét az ablakon és elukorekoltta magát:

– Az ám, kakaskának mi jutott?

A róka nyakon csípte a kiskakast, és már vitte is a karmai közt a sötét erdőn túlra, a sebes folyón túlra, a magas hegyen túlra a rókalyukba. Kiabálhatott a kakaska, ahogy a torkán kifért, hívhatta a kandúrt meg a rigót, azok bizony nem hallották. Amikor aztán hazaérték, látják ám, hogy a kiskakas nincs sehol. A kandúr és a rigó a róka nyomába eredt. Futott a kandúr, repült a rigó, követték a róka csapását a rókalyukig. Ott a kandúr kapta a citeráját, és pengette-zengette:

Csendülj, pendülj citerám,
szólj arany húrocskám!

Benn fekszik e róka koma
meleg puha vackán?

Hallgatja a róka, hallgatja, s ekkép gondolkodik: „Csak megnézem már, ki citerázik ilyen szépen s ki dalol ilyen édesen.”

Kapta magát, s kibújt a rókalyukból. A kandúr és a rigó csak erre vártak, megragadták, ütötték-verték, ahol érték, amíg csak el nem hordta az irháját.

Akkor fogták a kakast, beültették egy vesszőkosárba, s hazavitték.

Azóta is boldogan élnek, ha meg nem halnak.

(Orosz népmese)

Tasnádi István – Jeli Viktória

Kettős:játék

(Részlet 12 éven felülieknek)

Tasnádi István: A vándor

SZEREPLŐK

Hárún: 15 éves srác

Artaius15: Hárún avatarja az Arawyn szeme online játékban

Aibell14: Tünde avatarja az Arawyn szeme online játékban

Wifiman: dzsinn

Kháron: csempész

Határőr Spamszűrő, Kuka, Szörcs

1. OKOSTELEFON

A falnál, a sötétben egy sötét bőrű, tizenöt éves fiú ül, csak egy beszűrődő fénycsóva világítja meg. Egy ideig elmélyülten játszik a telefonján, majd hirtelen feleszmél, és zsebre teszi.

Hárún Napi fél óra. Ennyit játszhatok rajta. De most nem azért, mert anyám kivan, hanem mert lemerül az aksi. Így is szívas találni valami helyet, ahol fel tudom tölteni.

Csend. Nézegeti a mobilját, de nem nyitja meg.

Hárún Van egy haverom, aki azt mondta, ha utcai balhéba keveredsz, akkor a legjobb fegyver – a mobilod. Ne állj le arcszkodni, csak hívd a számot! Mondjuk, ha van egy taxis haver vagy rokon, az jó. Azok egyből jönnek, és befenyítik, aki rád mászott.

Büszkén nézegeti nagy kijelzős mobilját.

Hárún Ez a mindenem! Okostelefon. Tényleg az. Éjszaka meg lézerekard – azzal világítok. Rajta van minden. Ezek a számok kötnek a világhoz. Rokonok, barátok, az útközben megismert arcok. A buszos kontakt. A nagybátyám német száma, akihez megyek.

Kintről zörgés hallatszik. A fiú összerendez, lekapcsolja a mobil zseblámpafunkcióját, fülel. A zaj eloszlik, a fiú próbál úrrá lenni szapora szívverésén. Lassan megnyugszik.

Hárún Szóval napi fél óra. Önkorlátozás. Időm lenne több is, naná... csak hát az aksi. Mindennap kétszer fel kell töltenem. Ez a legfon-

tosabb. Inkább ő kajáljon, mint én. Egyszer bírtam három napig chipsen meg vízen. Ez nem bírna. Pénz már nincs rajta. Hívni már rég nem tudok senkit, csak bejövő van. Ismerős, mi? Szívás...

Megint összerendez. Feláll, fülelni kezd: még mindig nincs meggyőződve arról, hogy biztonságban van. Kintről azonban semmi nesz. Ismét lehuppan a fal mellé.

Hárún De csetelni ingyen van. Csak ahhoz meg wifi kell. Az majdnem olyan fontos, mint a 220. Áram, free wifi, kaja – ez a sorrend. Ha beérünk egy faluba, úgy járok a mobilommal a kocsmá meg a hivatal körül, mint egy GeigerMüller számlálóval. Nézem, hol van sugárzás. „Istenek az égben, küldjete egy free wifit!” Sajna már majdnem mindenki kódolja. Csak megnézném az e-mailjeimet. Vagy csetelnék Aibell14-gyel. Ő egy magyar lány. Rohadt jófej. Egy szerepjátékos oldalon spanoltunk össze. Ugyanolyan szar az angolja, mint az enyém, úgyhogy elvagyunk. Mindjárt fenn lesz a hálón! Nekem meg nincs netem!

Csend. A fiú a telefonjával, mint egy detektorral lassan elindul a sötétben, jelet keres.

Hárún Azt mondják, létezik egy ember, aki körül mindig van jel. Nem tudom, hogy csinálja! Odaállsz mellé, és simán tudsz netezni. Komolyan! Wifi Ember, úgy hívják.

2. WIFI-JEL

A fiú egy középkorú, szakállas, szakadt férfibe ütközik.

Wifiman Hívtál. A fiú ijedten a falhoz lapul.

Hárún Te ki vagy?!

Wifiman Van jelem, kell?

A fiú óvatosan felemeli a mobilját. Mikor megnézi a kijelzőt, az arca felderül.

Hárún Van jel!

Wifiman Naná, ötvonalas.

Hárún Mi a jelszó?

Wifiman Van chipsed?

Hárún Chips? Milyen?

Wifiman Bármilyen. Sima sós.

Hárún Nincs.

Wifiman Milyen van?

Hárún Semmilyen.

Wifiman Akkor ki kell találnod a kódot.

Hárún Ne csináld már! Azt mondták, hogy melletted szabadon lehet wifizni!

Wifiman Legenda.

Csend.

Hárún Megmondod, hány betűs?

Wifiman Nem tudom.

Hárún Mi?! Nem tudod a jelszót? Vagy nem tudsz számolni?

Wifiman Hát honnan tudjam, mi a te kódod?

Hárún Nem értem.

Wifiman Mit nem értesz? Mindenki más kódja van, amivel hozzám fér.

A fiú gyanakodva néz.

Hárún Most szívatsz.

Wifiman Akarod vagy nem? Nem dekkolhatok itt estig, még sokan várnak!

A fiú töpreng.

Hárún Chips.

Wifiman Mi?

Hárún Chips. Nem ez a jelszó?

Wifiman Na jó, mentem...

Hárún Várj!

Wifiman Jó, adok egy percet!

Hárún Mindenhez ugyanazt a három jelszót szoktam használni. Esetleg azok közül...

Artaius15 és Aibell14

„Az vagy, aki lenni szeretnél – csak egy jó avatar kell hozzá.”

Tünde 14 éves siket lány. Hárún 15 éves menekült srác. Kettőjük virtuális térben kötött barátságáról szól Jeli Viktória és Tasnádi István drámája. Tünde és Hárún is kívülről, mindketten kilógnak a sorból, ezért számukra a sokat kárhozott internetes kommunikáció inkább a reményt jelenti. Avatarjuk mögé rejtőzve felszámolódnak a különbségek, elhalványodnak a hátráltató tényezők, a valahová tartozás, a párbeszéd-képesség felszabadító érzését tapasztalják meg. Hiszen ki ne érezte volna még soha azt, hogy legszívesebben kifutna a világból, vagy valaki más bőrébe bújni, hogy elfeledkezhesen saját problémáiról. A kamaszkor ráadásul hatványozottan ilyen sérülékeny időszak.

A két szereplő története a könyvben elkülönül: a két szöveget két oldalról lehet olvasni, ahol pedig a szövegek összeérnek, ott kerül sor a fiú és a lány személyes találkozására. A drámaszövegből előadás is született, ahol a kettős történet párhuzamosan zajlott, a nézőket pedig véletlenszerűen osztják be a fiú vagy a lány életének meglesésére, kihallgatására. A nyomdai és színházi ikerítés azt a hatalmas különbséget erősíti, szemlélteti, amely a két hős valós élete között feszül, és amely lényegtelen abban a virtuális térben, amelyben a történet nagyobb része zajlik. Hogy azon túl mi van? Azt már az olvasónak, vagyis neked kell kigugliznod (vagy elolvasnod)!

Herédi Károly

Fiatal feltalálók

Tudtad, hogy néhányan még kamaszkorukban vagy gyerekként találtak fel olyan tárgyakat, amelyek később az egész társadalom számára fontosak és hasznossá váltak?

Philo Farnsworth csak 14 éves volt, amikor elméjében már élt az első televíziókészülék ötlete. A dolog annyira formabontó és összetett volt, hogy még az őt segítő tudós sem mindig tudta tartani a lépést a fiatal feltalálóval.

Louis Braille mindössze 15 éves volt, amikor kidolgozta a vak emberek által azóta világszerte alkalmazott Braille-írást.

1873-at írtunk, amikor az alig 15 éves **Chester Greenwood**nak az amerikai Farmington városka egyik befagyott taván korcsolyázva elege lett abból, hogy mindig fázik a füle. Korábban barátaihoz hasonlóan ő is a fején körbetekert sállal próbálta védeni fülét a hidegtől, azonban

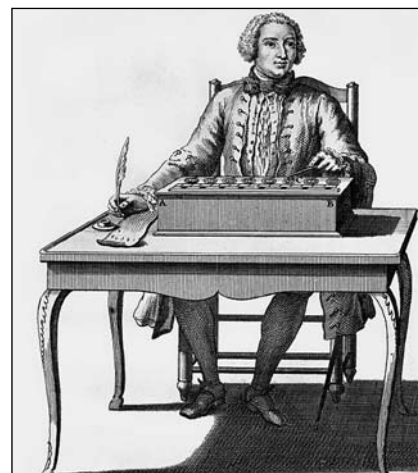
ez a megoldás egyre jobban zavarta kedvenc időtöltésében, így egy délután drótból készített magának egy kör alakú **fülvédőt**, majd megkérte nagymamáját, hogy ezt a gondosan összetekert és fejpánttal ellátott **drótcsomót puha hódprémme**l is varrja körbe.

Az alaszakai zászló megalkotására annak

idején pályázatot hirdettek, amin a 13 éves **Benny Benson** alkotása győzött.

Blaise Pascal 1642-ben, 18 évesen alkotta

meg az első számológépet, amivel adószedőként dolgozó apja munkáját szerette volna segíteni.

George Nissen 16 évesen találta fel a tram-

bulint. Az 1930-as években az amerikai bűvbajnok a maihoz hasonló trampulint gyártott.

Ismerős tárgyak ismeretlen feltalálói

USB

Az első USB memóriakártyát 1999-ben szabadalmaztatták és 2000-ben mutatták be. Az eszköz, amely radikálisan átalakította a számítógép használatát, az izraeli M-Systems vállalatnál dolgozó mérnökök – **Amir Ban, Dov Moran** és **Oran Ogdon** – nevéhez köthető. Az első USB memóriája 8 Mb-os volt, ára pedig 50 dollár.

Bicikli

Napjaink egyik legegészségesebb kétékező közlekedési eszközét kezdetben szállításra használták. Az első biciklit 1817-ben egy német feltaláló, **Baron Karl von Drais** alkotta. Természetesen ezek a járművek nagyban különböztek a mai biciklittől. A 19. század végén történt fejlesztéseknek köszönhetően a jármű sokkal kényelmesebbé vált, és a piacon is fokozottan megnőtt a kereslet iránta.

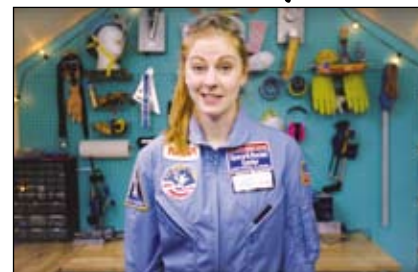
Papírpohár

Tudtad, hogy a feljegyzések szerint először Kínában az i.e. 2. században használtak papírpoharakat? Széles körben a 20. században terjedtek el. A népszerűvé válás oka pedig az volt, hogy akkoriban az iskolákban a gyerekek gyakran közös poharakból ittak, ami komoly egészségügyi kockázattal járt. 1908-ban egy amerikai ügyvéd, Lawrence Luellen találta fel a Dixie Cupot, más néven az „egészségpoharat”.

Karóra

A karórak prototípusai a 16. században jelentek meg. Ezek olyan zsebórák voltak, amelyeket karkötőre illesztve lehetett hordani. 1571-ben I. Erzsébet angol királynő kapott ajándékba egy ilyen órát közeli barátjától, Robert Dudley-től. A Guinness Rekordok Könyve azonban a modern karóra megjelenését 1868-hoz és **Patek Philippe**-hez, egy svéd feltalálóhoz köti.

Furcsa találmányok

Popcornevő célgépezet, fogmosó sisak-robot, hajmosó masina – itt egy feltaláló, aki évek óta a legértelmetlenebb robotokkal próbálja meg automatizálni az életét. Persze sokkal egyszerűbb lenne azt mondani, hogy „próbálja meg vidámabbá tenni az életét”, mert az legalább sikerül: nehéz például nevetés nélkül nézni, ahogy Simone Giertz egy reggeliztető robot küszködése mellett egy nagyon vastag könyvben merül el.

Őrizték, rejtegették, javították... hiába

Egy hajószörnyeteg, amely az ellenségnek alig okozott veszteséget

Vízre bocsátásakor a német Tirpitz volt a második világháború legnagyobb csatahajója. Ez az állítás azért némi magyarázatra szorul. Abban az időben voltak országok, amelyek nagyobb hadihajókkal rendelkeztek, de még nem léptek be a háborúba. Tehát – sportos szóhasználatul elve – a Tirpitz volt a legnagyobb azok között, amelyek már kifutottak a pályára, a japán meg amerikai óriások ekkor még nem rúgtak labdába. Utóbb a Tirpitz is valahogy így járt, mármint nem kapott labdát, de még nem tartunk ott.

Valójában a Bismarck testvérhajója volt. Amikor a németek még vakmerő hajóépítések gondolatát dédelgették, úgy tervezték, hogy hat ilyen óriást gyártanak le, de amikor szembesültek a költségekkel meg az anyagiánnyal, kettőnél megálltak. A Tirpitz azért lett nagyobb a Bismarcknál, mert menet közben olyan újításokat alkalmaztak megépítésénél, amelyek miatt vízkiszorítása nagyjából kétezer tonnával nőtt. A sors fintora – a háború bővelkedik ilyenekben –, hogy a hajóosztály névadóját, a Bismarckot, egy héttel a Tirpitz elkészülte után a britek elsüllyesztették. Tehát a német haditengerészetnél a dolgok messzemenően nem úgy alakultak, ahogyan azt – mondjuk így – Mórnicka elképzelte.

A méreteiben összehasonlíthatatlanul nagyobb, ám műszaki szempontból a német hajók mögött messze lemaradva kullogó Királyi Haditengerészet több alkalommal is borsot tört a németek orra alá. Annak ellenére, hogy sokkal több brit hadihajó süllyedt el, mint amennyi német ment a tenger fenekére, a kevesebb, de csúcsmínőségű teknővel rendelkező németek számára mindig fájóbb volt a veszteség. Történt ez akkor is, amikor a Bismarck a Hoodot, a Királyi Haditengerészet büszkeségét süllyesztette el. A Hood ugyanis öreg, elavult, gyökeres nagyjavításra szoruló hajó volt, amelyből tengeri pénzzel sem lehetett korszerűt csinálni. A Bismarck a hadihajók gyöngyszeme volt, de három nappal később ősi brit torpedóvető repülő rongálták meg, és szinte tálalták a bosszút lihegő tengerészetnek. Ez volt a Bismarck első és egyben utolsó bevetése. A német hadvezetés

nem is annyira hadászati, mint inkább propaganda céloktól vezérelve el akarta kerülni, hogy a Tirpitz is ilyen sorsra jusson. Bármennyire is értettek a német nép hülyítéséhez, egy ekkora hajó elvesztését nem tudták sikertörténetként eladni.

Amikor a Bismarck oda került, ahol azóta is örök álmát alussza, a német hadvezetés olyan vizekre rendelte a Tirpitzet, ahol a britek nehezen érik el, ugyanakkor árthat az ellenségnek. A félelmetes támadó fegyvernek számító acélszörnyeteg úgymond elrejtették. És ritkán vették elő. Norvég fjordokba küld-

dig annak Németország egyre inkább szűkében volt.

Közben Winston Churchill brit kormányfő a legfontosabb háborús teendők egyikének a Tirpitz (a „Szörnyeteg”, ahogyan ő nevezte) megsemmisítését tartotta. Mivel légitámadások sora bizonyult sikertelenné, bevetették az újonnan tervezett X osztályú mini-tengeralattjárókat. Ezeket a járgányokat szokványos tengeralattjárók vontatták a cél közelébe. Onnan már a kis méretű járgány szűk helyeken, védőhálók alatt átbújva megközelítette a célt, és kéttonnás aknákat helyezett el alatta. Tíz ilyen

szul, a szigetszágban elhatárolták, hogy végérvényesen kiiktatják ezt a fenyegetést. A feladatot két repülőhordozóról és kísérőhordozókról felszálló 42 zuhanóbombázónak kellett elvégeznie, erre a célra 227 és 726 kilós bombákkal látták el őket, miközben 40 vadászgép biztosította a támadást. A bombázók számos találatot értek el, súlyos veszteségeket okoztak, de nem tudták áttűni a hajó kitűnő páncélzatát, és a Tirpitz ismét megúsza.

Több sikertelen támadás után úgynevezett Tallboy bombákkal támadták, amelyeknek csupán a

ték, ahol meredek sziklafal tövében horgonyzott, alaposan álcázva, és torpedók elleni védőhálókkal zárták el a fjord bejáratát.

Meglehetősen szokatlannak számított, hogy egy ekkora hadihajó legjelentősebb bevetése a Spitzbergán lévő brit meteorológiai állomás és üzemanyagdepó ellen volt, amelyet csupán 152 főnyi norvég legénység védett. Persze, a Tirpitznek olyan feladatokat is el kellett volna látnia, mint amilyen a Nagy-Britanniából a Szovjetunióba tartó hajórajok megsemmisítése volt. Csakhogy egy-egy ilyen kihajózás – amelyben a kísérőhajók is részt vettek – több ezer tonna üzemanyagot igényelt, márpe-

támadó eszközt küldtek a Tirpitzre, ezek közül nyolc ért a norvég partokig, három hatolt keresztül az akadályokon, de csak kettő helyezett el aknákat, egyik a hajó alatt, a másik ötvenméternyire az orrtól balra. Mindkettő felrobbant, és jelentős károkat okozott, a jegyzék olyan hosszú, mint a bölcsőde mosodaszámolója.

A németek jelentős munkaerővel vonultak ki a sérült csatahajóhoz, szakmunkások százait vitték oda, és sikerült kifoltozniuk a Tirpitzet. Persze, nem ilyen gyorsan, nagyjából hét hónap ment rá.

Amikor nem sokkal később a brit titkosszolgálat tudomására jutott, hogy a Tirpitz kihajózni ké-

robbanótöltete 2358 kilót tett ki. A Szovjetunió területéről (onnan közelebb volt) felszálló gépek közül 17-en volt ilyen bomba, de csak egy talált. Átszakította a hajóorrt, és a tengerfenéken robbant. A keletkezett károkat hetek alatt kifoltozták, az alapos javítás azonban hónapokat vett volna igénybe. De további légi támadások következtek, amelyek kisebb károkat okoztak a hajón, és egyre valószínűbb volt, hogy a Tirpitznek a német haditengerészet immár nem veszi hasznát.

A hajót 1944. november 12-én érte utol a végzete, 32 Lancaster bombázó 29 Tallboy bombát dobott le, ebből kettő talált, egy pedig közvetlenül a hajó mellett robbant. A Tirpitz előbb húsz fokot dőlt, majd negyvenet, aztán hatvanfokos dőlés után stabilizálódott. Ekkor azonban hatalmas robbanásra került sor a hajógyomorban... És a hajó tovább dőlt...

Egyszer lőtte a szárazföldet, néhányszor a repülőket. Rövid ideig a világ legnagyobb csatahajója volt, hasonló méretű ellenséggel sose került szembe.

X osztályú brit zsebtengeralattjáró

A párdur, a hangya, a darázs és a pók

Ha egy film sikert ér el, kiváltképp a bevételeit illetően, akkor szinte biztosra vehető, hogy folytatása is lesz. Az alábbiakban olyan alkotásokra térünk ki, amelyek nagyon jól teljesítettek, bevételeik a hozzájuk fűzött reményeket, vagy túl is szárnyalták azokat. A jó hír az, hogy minden bizonnyal lesz folytatásuk, rossz hír viszont, hogy nem hamarosan, a végeredményre a tervek szerint évekig kell várni. Ezúttal Marvel-alkotásokat ragadunk ki, amelyek következő része 2022-ben várható, és amelyeknek közülük van állatokhoz is.

Másodszor is irány a Pókverzum!

A Pókember: Irány a Pókverzum! bebizonyította, hogy a Pókember-sztori animációként is megállja a helyét a moziban, valamint azt, hogy több Pókember is megfér egymás mellett. Fontos kiemelni, hogy mozifilmről van szó, mert ugyebár készült már számos Pókemberes animációs alkotás, ezek többsége meg is találta a közönségét, de más a helyzet, ha moziról van szó. Az eredeti címen Spider-Man: Into the Spider-Verse, amerikai 3D-s számítógépes animációs film, tavaly decemberben lett bemutatva. Az alkotást Bob Persichetti, Peter Ramsey és Rodney Rothman rendezte. A film annyira népszerű lett, hogy nem csupán a nézők és a kritikusok dicsérték, Oscar-díjat is nyert. Már csak a számítógépes animációt a kézi rajzzal vegyítő egyedi technikája is kiemelte a jelöltek mezőnyéből. Az elmúlt hónapokban arról lehetett olvasni, hogy készül a második rész. Nemrég az is kiderült, hogy a bemutató tervezett időpontja 2022. április 8-a.

Kicsi, de erős a Hangya

Korábban a szupererős hősök mezőnyében nem jósoltak átütő sikert a Hangyának. A Peyton Reed rendezésében készült, eredetileg Ant-Man című filmet 2015-ben mutatták be, és az elvárásokhoz képest nagy bevételre tett szert. Az alkotásban megismerhetjük Scott Lang ügyes kezű tolvajt, akinek a sorsa úgy alakul, hogy akarva-akaratlanul szuperhőssé válik. A film annyira közkedvelt lett, hogy elkészült a folytatása is, az Ant-Man and the Wasp, azaz A Hangya és a Darázs, amelynek tavaly volt a bemutatója. Ebben a filmben Hangya egy társat is kapott, aki nem más, mint Darázs. Ez a film is nagyon jól teljesített, valamivel jobban is, mint az előbbi, amiből az szűrhető le, hogy valójában növekszik a Hangya népsze-

rúsége. Ennek ellenére a rendező azt nyilatkozta interjúban, hogy nem biztos a folytatásban. Ez nemrég változott, azt olvashattuk, hogy talán mégis lesz harmadik része, a munkálatok jövőre kezdődnének, a filmet pedig 2022-ben mutatnák be.

A Fekete Párdur újabb kalandjai

Az egyik legjobban várt szuperhős film a Black Panther, azaz a Fekete Párdur volt, amelynek a bemutatójára szintén tavaly került sor. A Ryan Coogler rendezésében készült alkotásra rengetegen voltak kíváncsiak, és óriási bevételre tett szert. A sikere akkora lett, hogy hét kategóriában jelölték Oscar-díjra, ebből hármat meg is kapott. A filmben megismerhetjük T'Challát, aki apja halálát követően hazatér az elszigetelt, de igencsak fejlett Wakanda királyságba, hogy elfoglalja az őt megillető helyet a trónon. T'Challának azonban nem csak királyként, Fekete Párdurként is helyt kell állnia. A sikerre való tekintettel rögtön lehetett számítani a film második részére is. A nyár folyamán Kevin Feige producer és Ryan Coogler ennek nyomatókat is adott. Egy rajongótalálkozón beharangozták, hogy készül folytatás, a bemutatója pedig 2022. május hatodikán lesz.

Összeállította: Lukács Melinda

Egy új időszak kezdete

A koszovói származású Dua Lipa angol énekeső tavalyelőtt jelentette meg a saját nevét viselő debütáló albumát. Ezután kiadta a lemez bővített verzióját is, amelyen együttműködések révén létrejött további három dal hallható, egyik közülük a Blackpink dél-koreai lányformációval készített Kiss and Make Up című zeneszám. Idén a Swan Song című dalt mutatta be, amely az Alita: A harc angyala című cyberpunk akciófilm betétdala lett. Az énekesnő nemrég ismét egy újdonsággal jelentkezett, és ezzel egy új időszak kezdődött a számára. Az új dal címe Don't Start Now, és minden bizonnyal készülő lemezének előfutáráról van szó. Dua Lipa még tavasszal adott hírt arról, hogy elkezdett dolgozni második stúdióalbumán, amelynek felvételein Nile Rodgers és Pharrell Williams is segítkeznek. Az énekesnő elmondása szerint az új dalt szakítás ihlette, és a továbblépésről szól.

Három díj a BTS-nek

Huszonharmadik alkalommal adták át az MTV European Music Awardsokat Sevillában. A legtöbb díjat a BTS kapta, ők a legjobb együttes, a legjobb koncertzenekar és nekik van a legnagyobb rajongótáboruk is. A legjobb előadó Shawn Mendes lett. A legjobb videó díját Taylor Swift és a Panic! At The Disco még mindig egyetlen tagja, Brendon Urie ME! című dalának klipje kapta meg. Taylor Swift lett a legjobb amerikai előadó is. Billie Eilish szintén két díjat vehetett át, egyiket a legjobb dal kategóriában, a Bad Guy-ért, de ő diadalmaskodott a legjobb új előadó kategóriában is. Halsey is két díjat kapott, egyiket a legjobb pop-, a másikat a legstílusosabb előadóként. A legjobb rock előadó a Green Day lett, a hip-hop kategóriában Nicki Minaj győzött, a legjobb alternatív előadóként FKA Twigset díjazták, az elektronikus zene terén pedig Martin Garrixot. A legjobb közreműködést Rosalia és J Balvin valósították meg, El Guincho közreműködésével, a Con Altura című dal kapcsán. A legjobb feltörekvő előadó Ava Max énekesnő. A legjobb koncertet a Muse adta, tavaly Spanyolországban, Bilbaoban. Az idei rock ikon: Liam Gallagher. A rendezvényen Magyarországot Király Viktor képviselte.

Ismét fontos szerepet kap

Lady Gaga tavaly a nagy sikert elérő Csillag születik című film egyik főszereplője volt. Alakítása annyira jól sikerült, hogy a legjobb színésznő kategóriában Oscar-díjra jelölték, a Shallow című dala pedig meg is nyerte a díjat a legjobb filmbetétdalként. A filmhírek szerint Lady Gagára ismét egy fontos szerepet bízta. Ridley Scott készülő alkotásáról van szó, amelynek a forgatókönyvét Sara Gay Forden A Gucci-ház – A gyilkosság, az örület, a csillogás és a kapzsiság szenzációs története című könyve alapján írják. A film a divatvilág egyik legnagyobb botrányát, Maurizio Gucci divatmogul 1995-ben történt meggyilkolásának a történetét dolgozza fel. A filmben Lady Gaga a főhősnőt, Patrizia Reggianit, az ún. Fekete özvegyet alakítaná, akit 1998-ban 29 év börtönre ítélték, miután a bíróság kimondta, hogy ő rendelte el volt férje, a Gucci-örökös megölését. Patrizia büntetését a későbbiekben 26 évre enyhítették, jó magatartásának köszönhetően pedig 18 év múlva, 2016-ban szabadult. A film készítésével kapcsolatban sokan még bizonytalanok, hiszen az ötlete már 2012-ben felvetődött, és akkor még úgy volt, hogy a főszerepet Penélope Cruz játssza.

A kuttyusát siratja

A horvátországi származású, új-zélandi Lorde, eredeti nevén Ella Marija Lani Yelich-O'Connor tavalyelőtt jelentette meg a Melodrama című második lemezét. A rajongók azóta is azt tudakolják tőle, hogy mikor készíti új albumot. Az énekesnő nemrég arról értesítette őket, hogy tervbe vette, de késni fog, mert elpusztult kis kedvence, a Pearl nevű kutya, és ez mélyen megrázta, hiszen családtagnak tekintette. Az énekesnő tavaly vette magához az ebet, és elmondása szerint akkor megváltozott az élete. Sok időt töltött vele, sokat játszottak együtt és amíg ő zongorázott, a kutya hangszer alatt szunyókált. A kis kedvenc azonban betegségekkel küzdött, az állatorvos a gyógyításán fáradozott, de a kutya betegebb és gyengébb volt, mint azt gondolták. Lorde karjai közt pusztult el, és ez nagyon felkavarta az énekesnő érzéseit. Nem tudni, mikorra várható az új kiadvány, de minden bizonnyal nem egy vidám lemez lesz.

Jelige: Csiribiri
Kedves Bizi!

Nyolcadikos, ebben a pillanatban rettentően tanácstalan lány vagyok. Nem tudom, hogyan oldjam meg a problémámat. Járok egy fiúval, aki már nem az első fiúm. Az előzővel, aki 4 évvel volt idősebb nálam, több is volt köztünk csókoknál. Vesztemre a mostani fiúmnak, akivel egy hónapja járok, ezt bizalmasan elmondtam. Most meg ő is azt akarja, hogy lefeküdjek vele, habár én – noha szeretem – úgy gondolom, hogy még nem jött el köztünk ennek az ideje. Emiatt már többször is veszekedtünk. Nagyon megbántam, hogy elárultam neki a titkomat. Nem tudom, hogyan mondjam meg neki, hogy ne kényszerítsen olyasmire, amit én még nem akarok? Mit tegyek?

Válasz:

Kedves Csiribiri! Ne hagyd, hogy zsaroljanak vagy belekényszerítsenek olyan dologba, amire nem vagy még felkészülve. Valójában már kimondtad azt, amit a fiúnak is mondanod kell: **hogy ne kényszerítsen olyan dologra, amit te nem akarsz!** Ez erre a fiúra és mindenki másra is egyaránt vonatkozik. Attól függetlenül, hogy már voltál valakivel, nem jelenti azt, hogy most kész vagy arra, hogy fűvel-fával összeállj. Sajnos, úgy látom, hogy a fiúd viselkedése arra utal, hogy nem becsül meg téged, nincs tekintettel rád és az érzéseidre, arra, hogy te mit akarsz. Szedd össze a merszedet és mond meg neki világosan, hogy nem akarsz vele lefeküdni és azt is, hogy miért gondold, hogy még nem vagy felkészülve erre. Ha továbbra is unszol és erőszakoskodik, akkor tisztán fogod látni, hogy csak a szex kell-e neki, vagy te. Ha csak a szexre utazik, akkor a legjobb, ha szakítasz vele és olyan fiút találsz, akinek fontos vagy te magad. És véletlenül se hagyd magadat bármivel is zsarolni!

Jelige: Tini
Kedves Bizi!

Egy teljesen normális tini vagyok, nem vagyok sem túl szép, de csúnya sem, se túl okos, se buta, olyan igazi átlagos személynek tartom magamat. Az iskolában minden OK megy. Kitűnő tanuló vagyok, persze nem tiszta 5,00. Van néhány nagyon kedves barátnőm is, szeretem őket, mert nem olyan fárasztóak, mint egyesek. Szeretem a romantikus dolgokat, az öltözködést, a zenét, és az anyukám szerint olyan szerelmes típus vagyok. Eddig már öt fiúval jártam hosszabb-rövidebb ideig. Azok a fiúk, akik nekem nagyon tetszettek, szakítottak velem, azokat pedig, akik velem akartak járni, gyorsan meguntam és otthagytam. Az utolsó fiúmmal a kapcsolatom egész OK-nak tűnt, mert ő is olyan romantikus dolgokat csinált. Üzenetek, ajándékok, mosolyok, egészen addig, amíg el nem kezdünk járni. Amint kimondtuk, hogy járunk, eltűnt minden romantika és varázslat. Nem volt témánk, amiről beszélgethettünk. Csak csókolóztunk. Nem tudom, velem van-e a probléma, hogy nem tudok senkivel se hosszabb ideig járni? A varázs miért tűnik el olyan gyorsan? Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Tini! Ne aggódj, mert te egy igazi és teljesen normális tini vagy!

Az történik veled és azt teszed, amit általában a tapasztalatlan és éretlen serdülőkorúak megélnék. És a serdülőkor arra való, hogy megismerjed önmagadat és a másik nemet. Ez is egy tanulási időszak. Persze itt nem iskolai tanulásra gondolsz! Nincs az emberi életben olyan dolog, amit nem tanulás útján sajátítunk el: a járást, ceruzafogást, biciklizést, beszédet, egyes érzelmeket, a társas viselkedést, jártasságokat, ügyességeket, szokásokat, attitűdöket, viselkedést stb. Mindezeket a tanulás különböző formái útján tesszük magunkévá, néha akarattal, tudatosan, néha önkéntelenül, spontán módon. Most azt tanulod, hogy mi is egy érzelmi kapcsolat a másik nemi, és hogyan kell ebben a kapcsolatban

viselkedni. Ebben az életkorban sok minden történik majd veled: öröm, bánat, szomorúság, fájdalom, nem hozzád való fiúk, csalódások. Lesz, hogy téged hagynak ott, máskor te leszel az, aki véget vet a kapcsolatnak. Mindez teljesen normális! És ezek a kudarcok, tévedések nagyon is fontosak, mert minden kapcsolatból, a hibáidból tanulsz valami újat önmagadról, másokról, az életről. Tapasztalatot szerzel. Nem kell megijedned ettől a bizonytalanságtól, és a tévedéseidről se. Tudnod kell, hogy serdülőkorban nagyon sokszor rövid életűek a szerelmek. Hogy megóvd azért magadat a fölösleges csalódásoktól, mielőtt valakivel elkezdenél „jágni”, adjál magadnak időt, hogy jobban megismerjed. Nem biztos, hogy az, aki „édes” üzeneteket küld, levelezik veled, kokettál és flörtöl, végül az igazi lesz számodra. Használd ki a „barátkozás” intézményét arra, hogy megismerhesd jobban a szimpátiádat. A fiúkra úgy tekintsd, mint barátokra, olyan személyekre, akiknek a társaságában jól érzed magad, akikkel élvezet lenni, jókat beszélgetni, és néha jókat hallgatni. Ha nem vársz el túl sokat sem önmagadtól, sem a fiúktól, kisebb lesz a feszültség, a kapcsolat viszont jobbé válik.

Jelige: Baby
Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes, csálódott lány vagyok. A fiúm megcsalt egy másik lánnyal. Amikor megtudtam, ledöbbsentem. Eleinte nagyon fáj a dolog, most meg rettentő dühös vagyok rá, mert továbbra is találkozik más lányokkal, akik mellel idősebbek is nálam. Már nincs kedvem arra, hogy együtt legyünk, mint eleinte. Néha látni se bírom, aztán meg nagyon hiányzik. Mit tegyek?

Válasz:

Kedves Baby!

Nagyon fájdalmas időszakon mentél keresztül. A fiú, akivel igen közeli kapcsolatod volt, akinek teljes magadat adtad, akiben bíztál, átvett. Miért? Mert ő másra vágyik, mint te. Az, amit veled tett, nincs rendjén, de gyakran megtörténik. A csalódás fáj, de idővel fájdalom elmúlik. Ne magadat okold a történetekért, mert nem te vagy a hibás. A fiú csalt meg, és most is azt teszi. Mit tehetsz? Sírd ki magad jól, tegyél pontot a történetekre. Felejtsd el. A jövőben pedig csak olyan fiút ajándékozz meg a szerelmeddel és a bizalmaddal, akit már jól ismersz, és akkor, amikor mind a ketten megértetek, felkészültetek erre a pillanatra, érzelmileg, fizikailag és védekezés szempontjából is. Addig se feledkezz meg a tanulásról, a barátkozásról az osztálytársaidal. Nagyon gyorsan felbukkan majd egy másik helyes srác, aki megdobogtatja szívedet, és értékeli a szerelmedet.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Házi receptek hajnövesztéshez

Egészséges és fényesen csillogó haját szeretnéd, de nem tudod, hogyan érhetnéd el? Tudtad, hogy bizonyos anyagok használata gyorsítja a hajnövekedést?

Tojássárgája és olívaolaj

A proteinben, vitaminokban és tápláló zsírsavakban gazdag tojássárgája nemcsak egészségesebbé, fényesebbé és selymesebbé teszi a hajadat, de a hajnövekedést is felgyorsítja. A sok A-, D- és E-vitaminnak köszönhetően megelőzheted a hajhullást, és megerősítheted a vékony hajsálakat. Az olívaolaj erősíti és puhítja, továbbá élénkíti a hajszínt, és megtartja a textúrát. Recept: Keverj össze 2 tojássárgáját 2 evőkanál olívaolajjal, és hígítsd a keveréket kb. fél csésze vízzel. Lassan, alaposan masszírozd a fejbőrödbe a pakolást. Miután 15–20 percig magadon hagyta, öblítsd ki! Ezután samponnal is megmoshatod a hajadat, de nem szükséges. A kezelés akkor is hatékony, ha csak havi 1–2 alkalommal használod.

Rozmaring

Ez az erős fűszer selymessé és erőssé teszi a haját, serkenti a hajnövekedést, és segít az elvékonyodó hajsálakon is. Recept: 2 teáskanál száraz, összetört rozmaringlevelet adj hozzá 300 ml vízhez, és a készítményt masszírozd a hajadba – a hajvégektől kezdve a fejbőrig! Akár tiszta hajon is használhatod, hiszen a keverék nem zsíros, így nem kell kiöblítened sem! A samponos hajmosást követően heti 1–4 használat ajánlott hajtípusától függően.

A legdivatosabb farmerok őszre

Egyértelműen a farmer az ős legpraktikusabb választása, mert nemcsak kényelmes és meleg, de igen változatosan is viselhető: lehet laza, elegáns, sportos és nőies/férfiás attól függően, hogy milyen választasz vagy mivel kombinálsz.

A feszülő skinny még mindig hódít, de egyre inkább igyekeznek letaszítani a trónról a lazább darabok, azaz a slim, a mom, a boyfriend vagy a girlfriend fazonok. A mintás nadrágok is előtérbe kerülnek ősszel, és a pocakot elrejtő, valamint kar-

A trapéz nadrágok az ős kedvencei lesznek: nőiesek, nyújtják és vékonyabbnak láttatják a lábukat, és nagyon divatosak is

Van, akin mindenféle szabású farmernadrág jól áll

csúsító, magasított derék is igen népszerű. Körülnéztünk a boltok kínálatában, és összegyűjtöttük a legtrendibb darabokat: ezek közül érdemes választanod, ha új farmer után néznél.

A '80-as, '90-es évek trendjei közül már rengeteg visszatért, újra menőnek számítanak a bő, az egyenes szárú, illetve a trapéz darabok. A színes farmerok jó ideje tartják magukat a divatban, és idén is bátran felveheted őket, bár a klasszikus kék és a fekete továbbra is népszerűbbnek bizonyul a többi árnyalatnál.

Mit csinálj a kinőtt ruháiddal?

Tele van a szekrényed olyan ruhákkal, amelyeket már nem használsz? Itt az idő egy kis jó cselekedetre!

Ha eladományozod azokat a darabokat, amelyeket nem hordasz, nagyon sok rászorulónak segíthetsz. Közeledik a tél, a reggelek és az éjjelek már most is nagyon hűvösek. Talán nem is gondolnád, mennyi ember fázik, mert nincs olyan ruhája, amit hordhatna. Miért ne lennél te az, aki megsegíti ezeket az embereket? Adni jó dolog.

A két évvel ezelőtti kedvenc pulcsid talán másnak is nagy örömet szerezhet, ha már nem használod. De adományozni nagyon sok mindent lehet a ruhákon kívül: régi játékokat, könyveket, más használati tárgyakat, amiket nem is veszel elő, csak a helyet foglalják otthon. A nagy segélyszervezetek mellett léteznek olyan kisebb közösségek is, melyek szívesen fogadják az adományokat. Érdeklődd meg, hogy kinek lehet szüksége a környezetedben a segítségedre! Sose adományozz piszkos, mosatlan ruhákat. Annyit te is megtehetsz a rászorulók érdekében, hogy tiszta holmikat juttatsz nekik.

Fogjatok össze!

Kérdezd meg az ismerőseidet, hogy vannak-e olyan ruháik, amelyeket szívesen odaadnának másoknak, így egész nagy mennyiségű adomány gyűlhet össze. Ne feledd: a jó cselekedet „fertőző”. Viselkedésseddel sokakat ösztönözhetsz arra, hogy kövessék a példád! Mindig az lebegjen a szemed előtt, hogy rosszabb helyzetben élő embertársaidnak milyen nagy szüksége van a segítségedre!

Hogyan védjem meg magam?

Még ha ellenezzük is az agresszív sportokat, be kell látni, hogy adódnak helyzetek, amikor igenis szükség van az önvédelemre, az erőre, az ügyességre. Fiúknak, lányoknak egyaránt. Ezért ajánljuk figyelmetekbe az alábbi összefoglalót.

Van különbség a harcművészet és a küzdősport között.

A harcművészetben nem a győzelem számít, hanem az, hogy annak űzése milyen formában, mennyire „művészi” zajlik. A harcművész az ember ősi védekező és támadó ösztöneit használja fel és ötvözi művészi elemekkel. *Ismertebb harcművészeti ágak: Brazil Jiu-Jitsu/Gracie Jiu-Jitsu, Capoeira, Aikido, Kendó, Taekwondo, Szumo, Shaolin Kungfu, Thai Chi.*

A küzdősport letisztult forma, nem tartalmaz kulturális vonásokat, és csak a testi értelemben vett harcot fejleszti. Itt nem a művészi érték számít, hanem a verseny, a győzelem, a hatékony védelem és támadás a szabályok betartásával. *Ide sorolható a birkózás, a cselgáncs, az ökölvívás, a pankráció, a thai-boks, a defendo.*

Tai Chi

A keleti harcművészetek közül talán a tai chi az, ami a legnagyobb népszerűségnek örvend. Jó oldala, hogy a lényege nem az erőszak, nem hiába hívják harcművészetnek. Sokan egyfajta jóga-hoz, meditációhoz hasonlítják, hiszen célja a test, a lélek és az elme harmóniájának megteremtése. Folytonos, hullámzó mozdulatok és könnyedség jellemzi, olyan mint egy tánc, és érdekessége, hogy nem támadásra tanít, hanem pusztán védekezésre. Különösen jó idősebbeknek, hiszen a gyakorlatok nem megerőltetőek, a mozdulatok lassúak.

Aikido

Az aikido hagyományos japán harcművészetre épülő sport, nem küzdősport, melyet Ueshiba Morihei alapított a XX. század derekán.

Ahogy a többi keleti mozgásformánál, itt is nagy hangsúlyt fektetnek a mentális edzésre, aminek következtében nyugodtabbá, harmonikusabbá válhatunk. Az aikidóval lényegesen fejlődik az ember helyzet-felismerési képessége, így csökken a reakcióideje is. Az edzések során megtanulhatjuk, hogyan védjük ki a leggyorsabban és a leghatásosabban a támadásokat, akár puszta kézzel – vagy lábbal, testtel stb. –, akár valamilyen eszközzel. Fontos azonban tudni, hogy ennek a harcművészetnek sem a másik megtámadása a lényege, hanem főleg a védekezés (bár természetesen vannak olyan szituációk, amikor ez nem elég, így támadó gyakorlatokat is el kell sajátítani benne). A cél tehát a támadó erejének semlegesítése.

Capoeira

Kétségtől a legbarátságosabb és leghangulatosabb a capoeira. Azért más, mint a többi küzdősport/harcművészet, mert zenére gyakorolják a követői, sőt, a Capoeira tánc mögé rejtje küzdésre alkalmas technikáit. Ha már csak az alaplépést követed egy edzésen át, az is nagyon keményen megdolgoztatja a hát és a comb izmait. Sok benne a kézen, illetve fejen állva végzett technika, a rúgás és az akrobatikus elem. Ez a sport fejleszti az állóképességet, a test minden izmát – elsősorban a hátizmokat –, valamint az ügyességet, egyensúlyérzéklet, ritmusérzéklet.

Ninjutsu

Ha olyan önvédelmi sportot keresel, ami a küzdés, verekedés elsajátításán kívül az elmére is hatással van, akkor a ninjutsu ideális választás lehet. Ez a ninja és samuráj hagyományokra építő sport a tai chi-től annyiban különbözik, hogy akár tárgyakat is lehet használni a közelharc esetén, ráadásul minden mozdulat, gyakorlat személyre szabott. A ninjutsu nem csupán harcművészet, ennél lényegesen sokoldalúbb, ugyanis segítségével megtanulhatók a rejtőzködés és a lopakodás alapjai is, valamint az is, hogyan lehet a legjobban összezavarni a támadót. A cél nem a küzdés, hanem inkább a harc elkerülése, kivédése és persze önmagunk, félelmeink legyőzése.

Tudod-e?

A harcművészetek bölcsője Ázsia. Megalapításuk az időszámításunk előtti 6. századra vezethető vissza, amikor a korai kínai és indiai harcművészetek keveredtek. Abban az időben kiterjedt kereskedelem folyt a két nép között, a kulturális kapcsolatokat a különféle diplomaták, kereskedők és szerzetesek is erősítették, akik beutazták a Selyemutat. Valószínű, hogy a ma létező összes harcművészet alapját a Shaolin Kung-fu alkotja.

Erősítsd az immunrendszered!

A kedvenced a mandarin és a narancs, de nem zárkózol el attól, hogy megkóstolj más C-vitaminban gazdag citrusféléket is? Még az influenza-szezon idején is szívesebben viszed be a szervezetedbe természetes úton a vitaminokat, mint tabletták formájában? Akkor itt az ideje megismerkedned azokkal a citrusfélékkel is, amelyek nincsenek állandóan a központban.

Az óriási pomelo

Ez az a gyümölcs, amit eddig is nézegettél a zöldségesnél: hasonlít a grapefruitozhoz, de sokkal nagyobb nála: az átmérője lehet akár 40 cm is, a tömege pedig elérheti a 10 kg-ot is! A pomelo a Távol-Keleten kultikus gyümölcs, Malajziában őshonos. Édesebb, mint a grapefruit, sőt 100 grammjában csupán 52 kalória van, ráadásul nemcsak C-vitaminban gazdag, hanem kalciumban és káliumban is. Vásárláskor arra ügyelj, hogy szép sárga legyen a héja, mert ha éretlenül szedték le, később már nem érik be.

A keserű grapefruit

Nem kedveled a keserű, fanyar ízeket, ezért soha nem eszel grapefruitot? Rosszul teszed! Próbáld megbarátkozni a gyümölccsel, mert rendkívül magas az antioxidáns-tartalma. Egyesek citrancsnak is hívják. Különlegessége, hogy nemcsak A- és C-vitaminban gazdag, hanem többféle B-vitamint is kimutattak benne, kitűnő immunerősítő, gyulladáscsökkentő és zsírégető is! Nemcsak a húsát használjuk fel, hanem a magját és a fehér színű belső hártályát is. Gondoltad volna, hogy a grapefruitmag-olaj kb. 800féle bakteriális, gombás és vírusos fertőzést

Melyik a kedvenced?

Aki bírja a savanyút, még csak bele sem borzong a citromharapásba kezelésére használható?! A magjából készült alkoholos oldat ecsetelőként is funkcionálhat. Fogyasztás előtt érdemes elkeverni egy pohár jó ízű folyadékban, így nem is érzed majd, hogy kesernyés.

A fanyar lime

Ha szereted valódi citrommal ízesíteni a teádat, akkor próbáld ki a lime-ot is! Hívják zöldcitromnak vagy limettának is, s kevésbé savanyú, mint a citrom. Megközelítően ugyanannyi C-vitamint tartalmaz, de kétszeres a létartalma. Koktélok alapanyaga is, de ha szereted a különlegesen fanyar ízt, ízesítheted vele a csirke- és halételeket is, nem fogod megbánni!

A hagyományos narancs

Az egyik legjobb dolog a narancsban az, hogy egy átlagos méretű példány tartalmazza egy napi C-vitamin szükségletünknek a kétszeresét! Tehát arany szabály, hogy napi egy narancsot el kell fogyasztanod! Segít, hogy megelőzd a megfázást és az influenzát, és rendkívül magas az antioxidáns-tartalma is. Napindítóként tökéletes egy pohár frissen facsart narancslé, mert a gyümölcs rostjai megtisztítják a beleidet, s felgyorsítják az emésztésedet is.

A frissítő mandarin

Imádod a mandarin finom édes ízt, ráadásul könnyebb is megpucolni, mint a narancsot? Ez a gyümölcs is nagyon egészséges: erősíti az immunrendszert, csillapítja a lázat, tisztítja a vért, s jó hurutoldásra is. A héjából készítenek illóolajat, ami párologtatóba csepegtetve nagyon sokat segíthet, ha ingerült, stresszes, fáradt vagy levert vagy.

Segítsünk a madarakon!

Sok madár marad itthon és próbálja átvészelné a telet. A közelgő fagyokban egyre kevesebb táplálékot találnak maguknak, ezért próbáld meg segíteni nekik! Készíts madáretetőt!

Ha megkérde a szüleidet, szívesen fognak segíteni. Néhány ötlet:

Keress otthon egy flakont, és alaposan mosd ki! Kérd felnőtt segítséget a kupak átfúrásához – ide rögzítsd a madzagot vagy drótot, amivel felakaszthatod. Vágj rajta egy kicsi kerek nyílást – ez a cinkéknek éppen jó lesz. Eléjé feldrótozhatsz egy darab faágat, így könnyebben rá tudnak kapaszkodni kis vendégeid!

Ha jobban szeretsz furni-faragni, akkor készíthetsz olyan etetőt is, amelyből rigó is, cinke is jóllakhat. Keress egy régi fadobozt, vagy készíthetsz is egyet. A tetejét külön állítsd össze (például szegezd rá a kicsi léceket egy tartólécra), és utána illeszd a helyére. Teheted oszlopra is, vagy erősítheted erkélyre, fára.

Magkeveréket, amivel etetheted kis barátaidat, kaphatsz a piacokon, nem is olyan drága, de tehetsz az etetőbe almadarabkákat, főtt krumplit, répát, tésztamaradékokat, szalonnahéjat, zsiradékkal összeállított egyéb magvakat is.

Ha elkezdted, a tél végéig ajánlatos folytatni az etetést

Egyet ne feledd!

Ha elkezdted etetni őket, akkor a tél végéig gondozd madárkaidat! Ha a madarakat az etetőhöz szoktattad, akkor a nehéz időszakban (magas hó, nagy hideg) se hagyd cserben őket.

Néprajzi változatok

A földrajzi sajátosságok és a történelmi, kulturális hagyományok alapján a Kárpát-medencében öt nagy tájat és számos tájegységet különböztetünk meg.

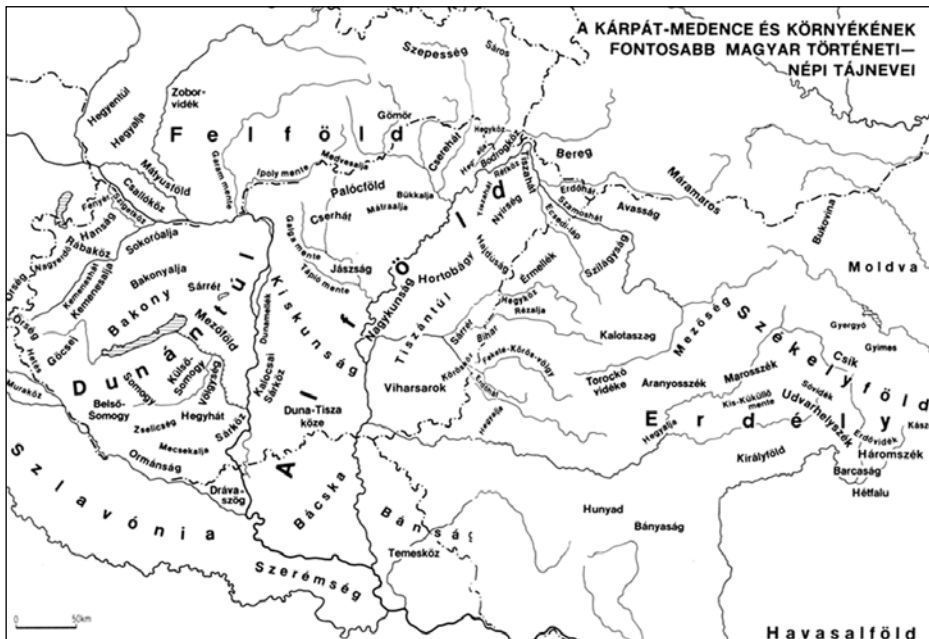
1. MAGYAR ALFÖLD Duna–Tisza köze, Tiszántúl (Bácska, Kiskunság, Jászság, Nagykunság, Hajdúság, Érmellék, Nyírség, Bodrogköz), Bánság (Temesköz, Bégaköz).

2. DUNÁNTÚL Alpokalja–Örség, Dunántúli-dombság (Göcsej), Mecsek és környéke (Zselic), Mezőföld, Balaton-felvidék, Dunántúli-középhegység), Kisalföld (Csallóköz, Szigetköz, Rábaköz, Hanság).

Népművészeti motívumok a divatos ruhadarabokon

3. FELVIDÉK Északnyugat-Felvidék (Kis-Kárpátok, KisFátra, Nagy-Fátra, Alacsony-Tátra, Magas-Tátra (Sáros, Túróc, Liptó), Selmeci-érchegeység, Gömöri-Szepesi-érchegeység (Palócföld, Mátyusföld), Északi-középhegység

A magyarság néprajzi térképe

(Mátra, Bükk, Cserhát, Eperjes–Tokajihegység, Matyóföld), Kárpátalja vagy Északkelet-Felvidék (Zemplén, Ung, Bereg, Ugocsa).

4. ERDÉLY (Körös-vidék, Erdélyi-medence, Mezőség, Székelyföld, Királyföld, Kükküllő mente, Hunyad, Erdélyi-szigethegység, Keleti-Kárpátok, Déli-Kárpátok). Partium (Szatmár, Máramaros, Szilágyság, Bihar, Arad).

5. DÉLVIDÉK (VAJDASÁG) Bácska, Bánság, Dráva-mente, Drávaszög, Muravidék, Muraköz, Szerémség.

Ezekben a tájegységekben formálódott a nemzeten belül az a sokszínűség, amely a magyar kultúrát – az életvitelt, a hagyományokat, a népszokásokat, népzene, a népviseletet, a mentalitást (viselkedést) – oly változatossá, gazdaggá teszi. E tájanként kialakult néprajzi csoportoknak olyan közösségi tudatuk van, amelyet évszázados sorsközösségük formált.

Például: a székelyek, a jászok, a kunok vagy a csángók a közös eredet hite, a viselet, az összetartó hagyományok, a vallási és életviteli kü-

lönbözőség révén kitűnnek a környezetükből. A palócokat, a hajdúságiakat, a szegedieket főként a nyelvjárásuk különbözteti meg a többiekétől.

A kalotaszegiek, a Zobor mentiek, a matyók díszes, gazdag, színes viseletükkel; a sárköziek, ormánságiak, beregiek különleges hímzésükkel; a szatmáriak, a mezősiegiek vagy a rábaköziek táncaikkal; a torockóiak, sárrétiek, mátyusföldiek vagy a gyimesiek a dalaikkal hívták fel magukra a figyelmet.

Bartók Béla, Kodály Zoltán, Lajtha László, Kallós Zoltán, Martin György és még sok kiváló zenetudósunk, népdalgyűjtőnk munkássága és az új nemzedékek tevékeny érdeklődése nyomán a magyar népzene-, népdal- és néptáncok összeállítására egyre szélesebb körben hódít.

A hagyományörzés, a hagyományörző népművészek, népművészeti együttesek emlékeztetnek mindnyájunkat a régi magyar közmondásra: „Ki a múltját nem ismeri, az a jövőt nem érdemli!”

Népművészeti motívumok kerülnek a körmökre

Tulipános láda új rendeltetésben

TESZT

Melyik állatra hasonlítás leginkább?

A tulajdonságaid alapján melyik állatra hasonlítás legjobban? Papír, ceruza a kézbe! Írd fel válaszaid betűjelét, majd nézd meg, melyikből van a legtöbb! Így megtudhatod, melyik állathoz hasonlítás leginkább.

1. Milyen szerepet töltesz be a barátaid között?

- Én vagyok a főnök.
- Változó. Szeretek beilleszkedni.
- Nálunk mindenki egyenlő.
- Egyedül érzem jól magam, nincsen sok barátom.

2. Hogyan viselkedsz az emberekkel általában?

- Domináns vagyok, szeretek uralkodni.
- Nyílt vagyok, szeretek barátkozni.
- Barátságos vagyok, de néha szükségem van egy kis egyedüllétre.
- Visszahúzó, félénk vagyok.

3. Mikor van benned a legtöbb energia?

- Éjjel élek.
- Napközben vagyok igazán éber.
- Kora reggel vagyok a legaktívabb.
- Az este az én időm.

4. Melyik illik rád legjobban?

- Magabiztosság, megfontoltság, büszkeség, erő.
- Fürgeség, okosság, kitartás, megbízhatóság.
- Boldogság, szerénység, szabadságérzet.
- Gyorsaság, félénkség, ravaszság.

5. Hol éreznéd a legjobban magad?

- Afrikában.
- Kanadában.
- Mindig máshol, szeretek világot látni.
- Csendes és nyugodt helyen.

6. Melyik szín tetszik a legjobban?

- Sárga.
- Zöld.
- Kék.
- Szürke.

Értékelés

Legtöbb a válasz

Az oroszlánhoz hasonlíthatod magad. Magabiztos, erős, domináns vagy. Vezetőnek

születtél. Hagyd azért a többieket is érvényesülni.

Legtöbb b válasz

A lóhoz vagy hasonlítható. Gyors, intelligens, igazi csapatjátékos vagy. Ezt becsülik benned. Tartsd szem előtt a céljaidat!

Legtöbb c válasz

Madár lennél, ha az állatvilágba születesz. Vidám és barátságos vagy, szükséged van a szabadságra. Ne fuss el a problémák elől!

Legtöbb d válasz

Az egérhez vagy hasonlatos. Férge, ravasz, és sajnos, félénk vagy. Nyugodtan engedd el magad!

Skandináv rejtvény

EZT ÜNNEPELTÜK TEGNAP	CSÖTÉSZTA	JÓTÉKONYKODIK	OROSZ NŐI NÉV GÖRÖG-ORSZÁG	NORVÉGIA PÁRAI	ÉNEKES-MADÁR	SÉTA NITROGEN	GRAMM LENDÜLET, IRAM	VILÁGÍTÓ DIÓDA	PÁROS IVÁN!	GYÖGY-NÖVÉNY NETTÓ	GAUSS PROTAKTINIUM	...UTAT JÁRAT-LANÉRT EL NE HAGYJI!	ARTISTA, ANGOLUL
AMPER	EURÓPAI TENGER					GYÖRFI... MAGYAR MOTOROS AUSZTRIA				...ANDRÁS ÉNEKES, HUMORISTA LENOLAJ			
CICKAFARK!	MOLESZ-TÁLO		NEWTON ELEM!	HITVÁNY, GONOSZ TEA, NÉMETÜL					LANTÁN NŐI NÉV		A PART FELE!	NAPSZAK	
						LONDON-BAN VANI! A BORJÚ APJA		LEGET-BEN LÉVŐ KELET					
ZAMBIA ÉPÜLET-MARADVÁNY			KÉRDŐ-SZÓCSKA TITKON FIGYEL	BELGRÁDI AUTÓJEL KAMION-MARKA (TAM)		KELLE-METLEN HÁROM, SZERBUL		MÁSIK AUTÓT HÚZ MELLÉK-NÉV, ROVIDEN				KOTÓSZÓ ANIKÓ, BECÉZVE	
A NAGY VARÁZS-LÓ			NEM EN-GEDELYEZ FECSKE-FARK!										
SPORT-SZER-MÁRKA				BÁR-MILYEN									SVÉD-ORSZÁG
ILYEN IGE IS VAN				GÉP						NÉVELŐ	SZINTÉN		

– Aztán tudod-e, Vicuska, hogy kistestvéred lesz? – kérdezi a nagymama a kisunokájától. Vicuska lelkenedezve szalad át a szülei szobájába, és megkérdezi:

– Hol van a kistestvérem?

– Itt a hasamban – feleli az anyukája.

Vicuska bánatosan megy vissza a nagyihoz:

– Mégsem lesz kistestvérem, nagyi. Az anyu megette...

– Ejnye, szomszéd! Miért veri olyan rettenetesen azt a szegény gyereket?

– Tudja, a fiam holnap kapja meg a bizonyítványát, de nekem ma el kell utaznom.

– Mama! – mondja a rosszcsont Pistike. Emlékszel, mennyire féltetted mindig azt a padlóvázát a hálószobátokban?

– Igen, persze, hogy emlékszem!

– Mostantól nem kell aggódnod!

– Engem nagyon szeret az anyukám!

– Honnan tudod?

– Onnan, hogy a papámat már négyszer lecsérélte, de engem még soha.

– Anyu, mi az a tradíció?

– Ami apáról fiúra száll...

– Értem. Akkor a télikabátom is tradíció?

– Apa, télen nem nőnek az almák?

– Nem, fiaskám. Télen csak az áruk nő!

– Apu! A győzelem istennője miért volt nő?

– Majd megérted, ha megnősülsz!

– Apu! Mit szólnál, ha a születésnapodra kapnál tőlem egy új kulcstartót?

– Kedves volna tőled, de egy jó bizonyítványnak jobban örülnék.

– Késő! A kulcstartó már megvan.

– Apu! Sok pénzt spóroltam meg neked.

– Hogyan?

– Az ideai tankönyveim jók lesznek jövőre is.

– Ernőke! Mit csináltál az új sapkáddal, hogy olyan piszkos és gyűrött?

– A gyerekek elvették, és futballozni kezdtek vele.

– Te meg csak álltál, és nézted?

– Nem, anyu. Én voltam a kapus...

– Gergő! Két „p”-vel írtad az epret! Töröld le az egyiket! – mondja a tanár.

A kis Gergely tanácstalanul áll a tábla előtt.

– Melyiket?

– Lacika! Arkhimédész törvényéből foglak feleltetni. Mi történik, ha az ember belép egy vízzel teli kádba?

– Azonnal csengeni kezd a telefon.

Pistike! A városból B városba 5 óra alatt ér a vonat, nem pedig 3 óra alatt, mint ahogy te számoltad!

– Gondolhattam volna... a vonatok mindig késnek pár órát...

– Móricka, mondd, mi szeretnél lenni, ha nagy leszel?

– Télen medve, nyáron tanár.

– A maga fia elég régóta nem jár iskolába.

– Nem létezik, hisz minden reggel elkísérem!

– Elhiszem, de a tanítás délután van!

– Milyen ige a „ver”? Cselekvő vagy szenvedő? – kérdezi a tanár úr Pistikétől.

– A tanár úrnak cselekvő, nekem pedig szenvedő...

A tanár visszaadja a kis Pistike kijavított dolgozatát. A fiúcska átnézi a piros színnel teli dolgozatát, majd megkérdi a tanárt:

– Tanár bácsi! Mit tetszett ideírni pirossal az osztályzat mellé?

– Az áll ott, hogy ír olvashatóbban!

Pistikét az iskolában felszólítja a tanárnő:

– Pistike, ha a nagymamád félbevág egy szelet húst, mennyi lesz belőle?

– Kettő – feleli Pistike.

– Remek! És ha azt is félbevágja?

– Négy.

– Kitűnő. És ha azt is?

– Nyolc.

– Igen. És ha még azt is félbevágja?

– Fasírt!

Az iskolában a tanár megkérdezi egy diáktól:

– Hány lakosa van a legnagyobb japán szigetnek és mi a neve?

– Sok lakosa van, és Kovács Pistikének hívnak.

A kisfiút az anyja az iskola kapujában várja, mert ez volt az első napja az iskolában.

– Na, és mit tanultatok ma? – kérdezi tőle.

– Képzeld anya, ma megtanultam írni! – feleli a kisfiú büszkén.

– Igen? Egyetlen nap alatt? És mit írtál?

– Azt nem tudom, olvasni még nem tanultam meg.

Tévedni szabad?

– II. József Mária és Terézia fia volt.

– Amikor kitört a Vezűv, pompája teljesen elpusztult.

– A valós szám az, amelyik tényleg annyi, amennyi.

– Trójában falovakkal oldották meg a tömegközlekedést.

– Az Árpád-ház nem sokáig volt üres, mert az Anjouk rögtön beköltöztek.

– A baktériumokról: van mikroszkópi-kus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.

– A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...

– A fecske egy költöző madár, olyan mint a golya, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.

– Barbarosa seregében kitört a pestis, amely elől maga a király is csak álruhában tudott menekülni.

– Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak.

– Eötvös József többek között Budán született.

– A Magna Charta Libertatum ki-mondta, hogy ugyanazért a bűnért senkit sem lehet kétszer megölni.

– Az éhenhalt sereg kitakarodott az országból.

– Az őserdő olyan terület, ahová emberi kéz még nem tette be a lábát.

– Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.

– A macska igen szívós állat, mert ha agyonverik, még sokáig él, mielőtt megdöglőne.

– A magyar vitézek többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már előbb elesetek.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A méltán világhírű londoni építmény a maga 135 méteres magasságával 2006-ig a világ legnagyobb óriáskerékének számított. Bár azóta jócskán túlszárnyalták, népszerűségéből, vonzerejéből mit sem veszített, évente közel 3,5 millió turista keresi fel.

Az óriáskeréken 32 zárt, légkondicionált utasfülke van, ezek a kerék külső széléhez vannak rögzítve. Sebessége 0,26 m/s, kb. 0,9 km/h, így egy kört 30 perc alatt tesz meg. A kerék általában nem áll meg azért, hogy utast vegyen fel: a körforgás olyan lassú, hogy az emberek kényelmesen tudnak be- és kiszállni. Néha azért megáll, hogy a fogyatékkal élő és az idősek is be tudjanak szállni, illetve el tudják hagyni a kereket.

A szerkezetet részenként készítették el, s a Temzén kialakított kis mesterséges szigeteken, vízszintesen szerelték össze. Amikor a kerék kész volt, óriásdaruval emelték be függőleges helyére. Óránként két fokot emeltek rajta, míg el nem érték a 65 fokot. Itt pihent egy ideig, míg a mérnökök előkészítették az emelés második szakaszára. Összesen 1700 tonna acélt használtak fel a megépítéséhez.

Kérdésünk pedig a következő: mi a neve az angliai óriáskeréknek?

A helyes választ legkésőbb november 21-ig küldd el címünkre. Levélcímünk: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg nekünk az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet.

XIII. SULISZTÁR

Általános iskolások énekes vetélkedője

Tisztelt tanárok, tanítók, szülők és sulisztárok!

Szeretettel várunk minden résztvevőt és vendéget a **XIII. Sulisztárra, az általános iskolások énekes vetélkedőjére**, amelyet **2019. november 30-án** tartunk Tiszakálmánfalván, azaz **Budiszaván**. (Vasút utca 2.)

Jelentkezni **november 25-éig** lehet a következő személyeknél:

Pongó Lajos – zenei szerkesztő. Minden zenei kérdéssel kapcsolatban hívható a **021 719 042-es** telefonszámon.

Rajslí László – tel.: **069 191 0883**, e-mail-cím: rajslilaci@gmail.com

A következő adatokat kell bejelenteni:

- a versenyző neve
- a dal címe
- osztály
- az iskola neve
- a felkészítő tanár neve és elérhetősége

Ha többen lépnek egyszerre színpadra (kísérő ének, háttértáncos...), kérjük, jelentsék az összes fellépő adatait.

Az eddig használt matricák (dalok) az aktuálisak. Ha valakinek nincs meg, jelentkezzen, és elküldjük. Ha a meglévő dalokon kívül más dalt választanak, a matricát küldjék el idejében **Pongó Lajosnak**.

A vetélkedő 14 órakor kezdődik.

A főpróba a környékbeli fellépőknek november 29-én, pénteken 15 órakor kezdődik, és 19 óráig tart. (Előre be kell jelentkezni.)

A főpróba azoknak, akik messzebből jönnek (Vajdaság távolabbi településeiről és Magyarországról), szombaton 9 és 13 óra között lesz. Uzsonna- és ebédszünetet is tartunk.

A gyerekek több kategóriában versenyeznek.

Minden kategóriában az első három helyezettet díjazunk, és minden kategóriában különdíjak is lesznek (sztáling, közönségszavak stb.).

A díjkiosztás után közös csoportkép készül.

A szervezőbizottság

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL
MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

